

Nr 65

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1965/66 till statsdepartementen, m. m., given Stockholms slott den 26 februari 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs på grundval av departementsutredningens förslag rörande statsdepartementens organisation medel för budgetåret 1965/66 för departementen utom utrikes- och civildepartementen.

Normalorganisationen för statsdepartementet föreslås bestå av arbetsenheter som inom lämpligt avgränsade sakområden svarar för såväl planering och riktlinjer som handläggning av löpande ärenden. Chefstjänstemännen i departementen, dvs. statssekreteraren, expeditionschefen och rättschefen, skall utöva var sina funktioner över departementets hela verksamhetsområde. För biträde med samordning, planering och budgetarbete samt i vissa departement med internationella ärenden och med lagstiftningsarbete och juridiskt-konsultativ verksamhet föreslås särskilda sekretariat. Samordningsuppgifter med avseende på det statliga utredningsväsendet föreslås i ökad utsträckning ankomma på statsrådsberedningen. Ytterligare administrativa arbetsuppgifter föreslås överförda till statsdepartementens organisationsavdelning. Den nya departementsorganisationen medför förbättrade resurser främst för planering och samordning men avser även att ge förutsättningar för en effektivare handläggning över huvud.

I propositionen framläggs också förslag om ökade resurser för planeringsverksamheten i verk och myndigheter.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26
februari 1965.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna preliminära belopp för anslagen till statsdepartementens avlöningar och omkostnader samt till kommittéer m. m. och extra utgifter, med undantag för utrikesdepartementet.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson. Anslagen för de berörda departementen, med undantag för civildepartementet, har tidigare i dag anmälts av vederbörande departementschefer.

I detta sammanhang torde jag få ta upp frågan om planeringsresurser hos verk och myndigheter. Jag vill erinra om att jag i prop. 1964: 1 (bil. 2 s. 7) i samband med förslag till förstärkning av departementens resurser för långsiktig planering även berörde planeringen på förvaltningsplanet. Jag underströk att utvecklingen av en effektiv och samordnad planeringsverksamhet inom samhällssektorn förutsatte att man även förstärkte planeringsresurserna i verk och myndigheter, där tyngdpunkten i utredningsarbetet borde ligga. De rent organisatoriska frågorna rörande detta arbete skulle utredas närmare, liksom formerna för samarbetet och samråd i planeringsfrågor på olika områden. På utbildningens och forskningens områden kunde förslag dock redovisas redan till fjolårets riksdag.

För att kartlägga planeringsläget inom verk och myndigheter tillsattes i februari 1964 en arbetsgrupp inom finansdepartementet, vilken antog benämningen verksplaneringsgruppen. Gruppen har redovisat sina överväganden i en den 19 oktober 1964 dagtecknad promemoria angående långtidsplaneringen i ämbetsverken.

Verksplaneringsgruppen framhåller att det är ett effektivitetsintresse i företagsmässig mening att verken förfogar över resurser för översiktlig långtidsplanering. Gruppens studier har bestyrkt antagandena om att den systematiska och kontinuerliga beredskapen inför framtida förändringar behöver förbättras. Den har därför ansett det angeläget att utbyggnaden av planeringsfunktionen inom verk och myndigheter kan påbörjas snarast. Den har vidare bedömt det som väsentligt att insatserna efter en tid kan omprövas och eventuellt ändras i enlighet med vunna erfarenheter.

Jag biträder verksplaneringsgruppens uppfattning att förstärkningen av verkens planeringsresurser bör ges i sådan form att de enkelt kan sättas in och sedan anpassas efter de erfarenheter man får av den fortsatta planeringsverksamheten. Det synes mig därför lämpligt att medel för ändamålet för nästa budgetår anvisas över departementens kommittéanslag. Härigenom kan en försöksverksamhet komma till stånd utan bundenhet till en fast organisation. I det första stadiet kan det bli fråga om att anlita personal för att arbeta igenom problemställningar och lägga upp program för den fortsatta planeringsverksamheten. Omedelbara resultat kan inte väntas. De långsiktiga vinsterna i form av bättre effektivitet och en mera ändamålsenlig fördelning av tillgängliga resurser kan dock väntas bli betydande.

Medelsbehovet på verksplanet för en försöksverksamhet som den verksplaneringsgruppen förordat har beaktats av vederbörande departementschefer vid beräkningen av de olika departementens kommittéanslag. Erforderliga medel bör sedermera av Kungl. Maj:t ställas till verkens förfogande som förstärkning av vederbörligt avlöningsanslag.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—10*) fattat beslut.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

Bilaga 1

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Statsrådet Hermansson anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *statsdepartementens organisation och arbetsformer* med undantag av utrikesdepartementets samt anför.

På föredragning av chefen för justitiedepartementet uppdrog Kungl. Maj:t den 5 juni 1963 åt mig att utreda statsdepartementens organisation och arbetsformer med undantag för utrikesdepartementets. Utredningen har antagit benämningen departementsutredningen. Uppdraget har slutförts i vissa delar och jag ber nu att få redovisa dessa.

Nuvarande förhållanden

Departementen — Kungl. Maj:ts kansli — har till uppgift att bereda regeringsärendena och att ombesörja expedieringen av kansljbesluten. De är däremot inte beslutande organ.

Vid departementalreformen år 1840 uppdelades Kungl. Maj:ts kansli i sju särskilda expeditioner, avpassade efter de dåvarande sju departementen, var och en under ledning av en expeditionschef. Tyngdpunkten i kansliexpeditionernas arbete lades på deras uppgifter att besörja protokollföring och expedition. Så småningom ökade emellertid arbetet med beredning av ärenden. Detta arbete krävde kvalificerade biträden åt expeditionscheferna och för ändamålet tillkom under 1870-talet kanslirådstjänster.

I flertalet departement växte arbetsvolymen efter hand och expeditionschefens göromål blev alltför betungande. Expeditionscheferna i dessa departement nödgades under längre perioder ta ledigt från befattningen med

huvuddelen av de löpande ärendena för att kunna ägna sig främst åt propositionsarbete. De löpande ärendena uppdrogs därvid åt en t.f. expeditionschef. Expeditionschefstjänsten i fem av de dåvarande åtta departementen delades år 1918 i en statssekreterartjänst och en expeditionschefstjänst. Fördelningen av uppgifterna dem emellan blev i princip densamma som den nu gällande, till vilken jag återkommer i det följande.

F. n. gäller i fråga om statsdepartementen och deras organisation följande. Enligt 5 § regeringsformen skall för särskilda grenar av rikets styrelse finnas statsdepartement till det antal som bestäms genom en av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt stiftad lag. För varje departement utser Kungl. Maj:t en av statsrådets ledamöter till chef. Departementens benämningar och fördelningen av ärendena dem emellan bestäms enligt samma författningsrum av Kungl. Maj:t genom en särskilt utfärdad, offentlig kungjord stadga.

Antalet statsdepartement skall enligt lagen den 11 april 1947 (nr 152) om antalet statsdepartement och statsråd utan departement vara elva. Deras namn framgår av stadgan den 17 maj 1963 (nr 214) angående statsdepartementen, som också innehåller bestämmelser om ärendenas fördelning mellan departementen. Vissa föreskrifter om departementens organisation finns i instruktionen den 31 december 1921 (nr 744) för befattningshavarna i statsdepartement. Enligt 5 § instruktionen förordnar departementschefen om byråindelning inom departementet och skall byrå stå under chefskap av kansliråd eller byråchef. Av paragrafen framgår vidare att rättsavdelning kan finnas i departement.

Instruktionen gäller inte utrikesdepartementet för vilket särskild instruktion utfärdats. Vad som sägs i det följande avser ej utrikesdepartementet.

Varje departement är uppdelat i avdelningar. I samtliga finns två avdelningar, nämligen en statssekreteraravdelning och en expeditionschefsavdelning. Fördelningen av uppgifterna mellan dessa avdelningar ansluter i stort sett till den arbetsfördelning mellan statssekreterare och expeditionschef som föreskrivs i instruktionen. Enligt denna skall statssekreteraren ansvara för utarbetandet av departementets andel i statsverkspropositionen och av departementets övriga propositioner till riksdagen samt även i övrigt handha frågor som kan bli föremål för riksdagens handläggning, varjämte han skall se till att riksdagens skrivelser, som angår departementets förvaltningsområde, blir vederbörligen handlagda. Expeditionschefen åligger enligt instruktionen att ägna slutlig granskning åt koncepten till utgående expeditioner innan de lämnas till utskrift samt att övervaka de löpande ärendenas gång och se till att följdriktighet och enhetlighet därvid iakttas.

Rättsavdelning finns — med undantag för justitiedepartementet där särskilda förhållanden råder — i samtliga departement utom handelsdepartementet och civildepartementet, vilket senare departement i stället har en författningsavdelning. På rättsavdelning ankommer arbetet med lagar och

andra författningar som tillhör departementets arbetsområde. Rättsavdelningarna har tillkommit successivt sedan slutet av 1930-talet.

I vissa departement har vidare, i huvudsak under senare år, organiserats en eller flera avdelningar för särskilda verksamhetsområden. I försvarsdepartementet fanns till årsskiftet 1964/65 en organisationsavdelning för organisations- och rationaliseringsärenden. Vidare finns i försvarsdepartementet en samordningsavdelning för samordning av totalförsvaret, i finansdepartementet en ekonomisk avdelning för nationalbudgetarbetet och den ekonomiska planeringen och en budgetavdelning för budgetgranskningsuppgifter, i ecklesiastikdepartementet en arbetsgrupp för prognos- och allmän planeringsverksamhet under ledning av en chef med ställning som avdelningschef och en kulturavdelning för ärenden rörande allmänna kultur- och bildningsändamål samt högre konstnärlig utbildning, i handelsdepartementet en handelsavdelning för ärenden rörande internationellt ekonomiskt samarbete och handelsförhandlingar med främmande makter m. m. samt en industriavdelning för ärenden rörande den industriella strukturutvecklingen, förvaltningen av de under departementet sorterande statliga bolagen och energipolitiken, i inrikesdepartementet en landsstatsavdelning samt i civildepartementet en tjänsteförteckningsavdelning.

Samtliga expeditionschefsavdelningar är indelade i byråer och byråindeling har på sina håll genomförts även inom statssekreteraravdelningarna. Däremot förekommer indelning i byråer endast undantagsvis i fråga om de övriga avdelningarna. I justitiedepartementet finns fristående byråer för nådeärenden och medborgarskapsärenden.

Departementens nuvarande organisation kan som jag redan antytt sägas i princip bygga på en tudelning av arbetsuppgifterna som anknyter till arbetsfördelningen mellan statssekreterare och expeditionschef. Å ena sidan är fråga om uppgifter av mera politiskt-samhällsekonomisk art som väsentligen rör sig om planering och utfärdande av riktlinjer i form av utredningsdirektiv, författningar, regleringsbrev o. d. Dessa uppgifter brukar föras till statssekreteraravdelningarna och, när de är av rättslig art, rättsavdelningarna. Å andra sidan rör det sig om en verksamhet som mera har karaktär av löpande förvaltning och innebär tillämpning i konkreta fall av gällande föreskrifter. Sådana ärenden hör som regel till expeditionschefsavdelningarna och i viss omfattning till rättsavdelningarna. Tudelningen är inte konsekvent genomförd. Dels måste gränsen mellan de båda områdena med nödvändighet bli flytande och i praktiken är också gränsdragningen olika i skilda departement. Dels har det i viss omfattning inrättats arbetsenheter med uppgifter inom båda områdena, i regel i form av avdelningar men i några fall som byråer.

Den organisatoriska uppbyggnaden av departementen har givetvis bestämts av departementsarbetets utveckling. Kännetecknande för denna har varit en successiv ökning av arbetet på statssekreterarsidan, varigenom

tyngdpunkten alltmera kommit att förskjutas till riktlinjegivningen och den därmed sammanhängande planeringsverksamheten. Utvecklingen har tid efter annan föranlett olika punktvis insatta organisatoriska förändringar och förstärkningar i departementen. Någon mera samlad översyn av deras organisation har inte skett sedan år 1956 då en utredning gjordes om personaluppsättningen inom i huvudsak statssekreteraravdelningarna, vilken ledde till vissa organisatoriska ändringar och inrättande av ett antal högre tjänster (prop. 1957: 1 bil. 2 s. 7).

Sedan år 1948 finns, huvudsakligen för vissa kamerala uppgifter för departementens räkning, statsdepartementens organisationsavdelning. Denna är organisatoriskt inordnad i finansdepartementet.

Föredraganden

Huvuduppgifterna för departementsutredningen är enligt direktiven

1. delegering och decentralisering av ärenden som avgörs av Kungl. Maj:t,
2. departementens interna organisation,
3. samordning mellan departementen och
4. uppgifterna för statsdepartementens organisationsavdelning.

Delegering och decentralisering

Frågan om delegering och decentralisering av ärenden bearbetas inom utredningen av en särskild arbetsgrupp under ledning av byråchefen i handelsdepartementet Erik Berggren. Arbetet har hittills huvudsakligen varit av förberedande art men i 20 olika promemorior, som överlämnats till vederbörande departementschefer, har överflyttning av beslutanderätt från Kungl. Maj:t till underlydande organ föreslagits. I ett par fall har promemoriorna föranlett förslag i årets statsverksproposition. Avsikten är att på detta sätt genomgå ärendegrupp efter ärendegrupp och -- oavsett antalet ärenden som årligen förekommer inom gruppen -- upprätta promemorior med förslag i de fall där beslutanderätten anses kunna flyttas från Kungl. Maj:t. Dessa förslag torde efter remissbehandling och beredning få anmälas av vederbörande departementschefer. Enligt min mening är det angeläget att befria departementen från rutinbetonade eller annars mindre väsentliga ärenden och en stor mängd ärenden i övrigt av löpande natur. Denna del av utredningen är tidskrävande och torde knappast vara färdig förrän nästa år. Frågan torde för övrigt även därefter böra fortlöpande uppmärksammas.

Jag vill nu ta upp endast en fråga som hör till denna del av arbetet. I samband med lagstiftning eller hemställan om anslag e. d. har i en del fall den föredragande departementschefen uttalat att beslutanderätten i vissa ärenden bör ankomma på Kungl. Maj:t eller gjort något liknande uttalande som kan tolkas som ett förslag att uppgiften skall åvila Kungl. Maj:t och inte

underordnat organ. Om något annat inte framgår av sammanhanget, torde sådana yttranden i regel vara att fatta enbart som en upplysning om den ordning som departementschefen under dåvarande förhållanden ansåg ligga närmast till hands och alltså inte hindra Kungl. Maj:t att nu föreskriva att ärendena skall avgöras av underordnad myndighet. Men även om ett sådant uttalande någon gång skulle ha en annan innebörd så att det kan sättas i fråga om inte avsikten varit att ärendena skulle prövas i konselj, bör Kungl. Maj:t inte längre vara bunden därav, eftersom behovet av delegering och decentralisering numera har en helt annan styrka än tidigare. Detta kan naturligtvis inte gälla om det i lag eller annan av riksdagen beslutad författning föreskrivs att ärendet skall prövas av Kungl. Maj:t och inte heller om det framgår att riksdagen avsett att en sådan bestämmelse verkligen skulle för framtiden gälla som föreskrift för användning av ett anslag. Men i övriga fall hör uttalanden av den art som jag åsyftar — om riksdagen inte har något att invända däremot — inte utgöra hinder för Kungl. Maj:t att flytta beslutanderätt till underordnad myndighet.

Departementens interna organisation

Den huvuduppgift som utredningen uppfattat som sin viktigaste rör departementens interna organisation. Direktiven anger här som *utgångspunkter* att departementen skall bibehålla sin ställning som beredande organ och att den traditionella arbetsfördelningen mellan regeringen och andra förvaltningsorgan fortfarande skall gälla. Jag har i överensstämmelse härmed i utredningsarbetet utgått från att departementen inte skall vara beslutande organ utan att besluten liksom hittills — med några få, i sammanhanget betydelselösa undantag — skall fattas av Kungl. Maj:t i statsrådet på departementschefs eller annat statsråds föredragning.

Jag har vidare utgått från att organisationen skall utformas för den nuvarande situationen där verken är fristående från departementen med ett självständigt ansvar för sin verksamhet och liksom hittills i huvudsak ombesörjer den löpande förvaltningen medan arbetet med samordning, planering i stora drag och utformande av de viktigare riktlinjerna bedrivs i departementen.

Direktiven bygger på tanken att utredningsarbetet huvudsakligen skall äga rum utanför departementen, i underlydande organ och genom kommittéer och särskilt tillkallade sakkunniga. Jag delar uppfattningen att vid den funktionsuppdelning som vi har mellan myndigheter och departement utredningsarbetet och insamlandet av data och annat material väsentligen bör och måste ske utanför departementen. Men det är nödvändigt att departementen har en sådan kvalitativ och kvantitativ kapacitet och organisation att det blir möjligt att där bedöma och självständigt värdera de utredningar och det material som kommer in. Departementsorganisationen skall också göra det möjligt för departementschefen att lägga fram riktlinjer för den

planering som skall ske inom underlydande verk och myndigheter. Det är dessutom naturligt att departementschefen skall kunna självständigt ta initiativ och låta utforma dessa på sätt som hittills skett i form av departementspromemorior eller ge uttryck för dem vid anmälan av propositioner till riksdagen.

Departementen är med andra ord regeringens stabsorgan där arbetet med planeringen och utformningen av dess politik äger rum. Denna verksamhet har också i allt högre grad blivit departementens huvuduppgift. Utvecklingen kan illustreras med bl. a. det faktum att antalet anställda inom de tio departementen och statsrådsberedningen ökat från 576 år 1956 till 842 år 1964 eller med ca 47 %, medan antalet konseljären den med undantag för utrikesdepartementets ärenden praktiskt taget inte förändrats från år 1955 till år 1963 (omkring 38 500 vardera året). Personalökningen synes i allt väsentligt hänföra sig till statssekreteraravdelningarna där planeringsarbetet — vars omfattning ej på samma sätt som de löpande ärendenas återspeglar sig i antal konseljären den — huvudsakligen äger rum.

Det är uppenbart att förskjutningen mot en alltmera ökad betydelse av den del av departementens verksamhet som rör planering och vidareutveckling måste väntas fortsätta. Samhällsutvecklingen och de växande kraven på långsiktighet i bedömningarna medför, som jag redan framhållit, att planeringen får allt större omfattning och vikt. Den centrala planeringen av statens verksamhet ankommer i första hand på regeringen och måste förutsättas komma att i ökande grad sätta sin prägel på dess arbete. En framåtsyftande organisation av regeringens beredande organ, statsdepartementen, måste ske med denna utveckling för ögonen.

Vid anpassningen av departementens organisation efter deras funktion som planeringsorgan måste emellertid även deras ställning som beredande organ i sista instans av förvaltningsprocessen beaktas. Rättssäkerhetskravet bör därför vara den andra grundläggande utgångspunkten för övervägandena rörande departementens organisation. Även om departementen befrias från en del av de löpande ärendena har rättssäkerhetskravet oförändrad styrka. Det berör inte bara de löpande ärendena utan verksamheten i dess helhet.

En tredje viktig utgångspunkt är önskemålet att departementens organisation blir tillräckligt smidig. Inte minst av hänsyn till departementens karaktär av planeringsorgan måste det vara lätt att anpassa resurserna efter olika behov och förhållanden. Departementschefen måste snabbt kunna förskjuta tyngdpunkten i arbetet från ett område till ett annat eller ta upp ett nytt område till bearbetning. Organisationen måste vid behov kunna förstärkas med experter från olika områden. Det är också viktigt att arbetet bedrivs så nära under departementschefen som möjligt.

Enligt direktiven skall vid upprättande av förslag till de skilda departementens organisation även undersökas om *integration* kan ske av de olika

avdelningarna i departementen. Integrationstanken syftar till att upphäva den av mig förut nämnda tudelningen av departementens organisation i en statssekreteraravdelning, där arbetet med planering och riktlinjer i form av utredningsdirektiv, propositioner, författningar, regleringsbrev o. d. sker, och en expeditionschefsavdelning för handläggning av löpande ärenden och tillämpningsfrågor. Jag bortser t. v. från de ytterligare avdelningar som förekommer. Några av dessa, bl. a. rättsavdelningarna, handhar en del av den verksamhet som enligt grunduppdelningen hör till statssekreteraravdelningen, medan andra har uppgifter från båda sidorna.

Integrationen skall enligt direktiven innebära att departementsorganisationens tudelning upphör och att i stället arbetsenheter tillskapas som inom lämpligt avgränsade sakområden svarar för såväl arbetet med planering och riktlinjer som handläggningen av tillämpningsfrågor och löpande ärenden. I stället för den nuvarande indelningen efter ärendenas art får man alltså en indelning efter ärendenas sakliga sammanhang.

Med en integrerad organisation får man för varje sakområde en specialiserad arbetsenhet där kunskaperna och erfarenheten på området samlas. Detta ger goda möjligheter att vid planering och utfärdande av riktlinjer tillgodogöra sig lärdomar från tillämpningen av tidigare bestämmelser. Även för handläggningen av de löpande ärendena bör det vara en fördel att beredningen sker inom en arbetsenhet där det finns god kännedom om intentionerna bakom de regler som skall tillämpas. Den integrerade organisationen främjar samordningen inom sakområdena och behovet av förstärkning av samordningsresurserna begränsar sig alltså till att avse huvudsakligen samordningen mellan dessa områden. Personal med uppgifter inom ett sakområde behöver inte längre delas på två avdelningar och arbetsbördan bör kunna fördelas jämnare. Jag vill samtidigt framhålla att vid arbetsanhopning inom ett sakområde arbetskraft bör kunna ställas till förfogande från därav inte berörda delar av departementet. Särskilt bör beaktas att vid ökning av arbetet på riksdagssidan eller med planeringsuppgifterna personal finns tillgänglig för beredningen av förvaltningsärenden. Sammanfattningsvis finner jag att en integrerad organisation klart är att föredra framför den nuvarande tudelade.

Direktiven tar vidare upp *chefstjänstemännens ställning* i departementen och framhåller särskilt att integrationen aktualiserar expeditionschefernas ställning. Jag delar den i direktiven uttalade uppfattningen att det i varje departement krävs en kvalificerad tjänsteman som organisatoriskt är placerad ovanför de nyss nämnda arbetsenheterna med uppgift att svara för lagligheten och enhetligheten och över huvud för den formella sidan av verksamheten. I samband med frågan om dennes inplacering i organisationen övervägs lämpligen departementsledningen i övrigt.

Statssekreterarens nuvarande ställning som den högste tjänstemannen i departementet bör bibehållas. Statssekreterarens och expeditionschefens

uppgifter hänför sig i princip till departementets hela arbetsfält. De samhällsekonomiska och liknande aspekter som statssekreteraren har att beakta bör helt naturligt göra sig gällande i fråga om åtminstone de viktigaste av de löpande ärenden som nu tillhör expeditionschefsavdelningen, dvs. i stort sett i fråga om de löpande ärenden som är av den art att de måste handläggas i departementen. Planeringen och kraven på att verksamheten överensstämmer med denna bör självfallet också göra sig gällande i departementets hela arbete. Det är vidare i hög grad befogat att den kontroll av följdriktighet och enhetlighet och därmed även av lagenlighet som är expeditionschefens uppgift omfattar departementets hela verksamhet och således även de frågor som nu handläggs på statssekreteraravdelningen.

Mellan dessa båda chefstjänstemän gäller alltså en funktionsuppdelning, som i princip bör tillämpas i alla ärenden och frågor, dvs. inom varje sakområde. Dessa tjänstemäns uppgift bör i första hand vara att var och en på sitt område biträda departementschefen med utformningen av de stora linjerna i departementets planerande och övriga verksamhet samt med samordningen mellan de förut förordade arbetsenheterna. Härvid skall statssekreteraren svara för de politiskt-samhällsekonomiska aspekterna och expeditionschefen för de nyss nämnda formella synpunkterna.

Självva det handläggande arbetet bör utföras inom *arbetsenheterna*. Ansvaret för handläggningen av frågor och ärenden och för ärendenas gång bör alltså ligga där. Detta bör gälla såväl budget, propositioner och riktlinjer av olika slag som de löpande ärendena och föredragningen inför departementschefen. Även arbetet med planeringen bör i den mån den håller sig inom sakområdet utföras inom vederbörlig arbetsenhet. För att göra organisationen så smidig som möjligt föreslår jag att ansvaret för arbetet inom ett sakområde läggs på en person i egenskap av huvudman för detta. Någon fast indelning av personalen i sektioner e. d. inom arbetsenheterna bör inte förekomma. Naturligtvis bör arbetsfördelningen mellan huvudmännen inte hindra att särskilda uppgifter, även sådana som rör en eller flera huvudmäns områden, tillfälligt uppdras åt annan person eller en speciell arbetsgrupp.

Närmare gränsdragning mellan chefstjänstemännens och huvudmännens uppgifter synes inte kunna ske genom generella, detaljerade regler. Och gränsdragningen bör heller inte låsas fast. Den bör kunna anpassas efter olika omständigheter såsom sakområdets art, tjänstemännens personliga läggning m. m. Över huvud torde i departementen, som är beredande och planerande organ, en anda av god samarbetsvilja vara minst lika viktig som en fast ansvarsfördelning.

Som jag förut sagt torde i en organisation som den nu skisserade behovet av särskilda åtgärder för *samordningen inom departementen* i huvudsak angå samordningen mellan sakområdena. Särskilda åtgärder torde böra vidtas för att underlätta departementschefens och chefstjänstemännens arbete

med samordningen och planeringen inom departementen. Detta bör främst ske så att ett stabsorgan, ett planerings- och budgetsekreteriat, inrättas med uppgift att lämna biträde vid den översiktliga planeringen, samordningen av budgetarbetet och redigeringen av departementets andel i statsverkspropositionen. En följdriktig tillämpning av de principer som jag har förordat för departementsorganisationen skulle innebära en fördelning av de internationella ärendena i huvudsak på de olika sakenheterna. En sådan ordning synes också böra i princip förordas. I departement där de internationella ärendegrupperna är av större omfattning eller där handläggningen av internationella ärenden är fördelad på ett flertal sakområden kan dock behövas ett organ som bistår chefstjänstemännen vid samordningen av det internationella arbetet och utgör departementets kontaktorgan gentemot utrikesdepartementet. Detta organ bör göras av ett internationellt sekretariat i stabsställning.

Jag återkommer nu till *rättsavdelningarna*. En konsekvent tillämpning av de principer för departementsorganisationen som jag skisserat skulle medföra, att rättsavdelningarna avskaffas och att varje huvudman förses med erforderligt lagtekniskt och juridiskt-konsultativt biträde samt att rättsavdelningschefens uppgifter fördelas mellan statssekreteraren, expeditionschefen och huvudmännen för sakområdena efter den arbetsfördelning mellan dem som jag förut talat om. Detta förefaller emellertid inte genomförbart i praktiken. De flesta sakområden torde inte ge fullt arbete för ett sådant biträde. Inom många sakområden skiftar behovet starkt från tid till annan. Vissa departement förutom justitiedepartementet har också lagstiftningsuppgifter som — i varje fall tidvis — är av sådan tyngd att det inte är möjligt för statssekreteraren och expeditionschefen att hinna med dem. Inte heller kan det förutsättas att av dessa tjänstemän alltid någon har den för lagstiftningsuppgifter lämpliga utbildningen. Lagstiftningsuppgifter förekommer dessutom som inte lämpligen kan inordnas i någon arbetsenhet. Inom varje departement bör därför särskild personal finnas för lagstiftning och annat författningsarbete samt juridiskt-konsultativa uppgifter. Med hänsyn till behovet av att lagstiftningsaspekterna beaktas på ett så tidigt stadium av planeringsarbetet som möjligt bör utöver statssekreteraren och expeditionschefen finnas en chefstjänsteman, en rättschef, med uppgift, förutom juridisk konsultverksamhet, att svara för större delen av statssekreterarens och för expeditionschefens funktioner med avseende på lagstiftningen. Detta måste självfallet ske i nära samarbete med statssekreteraren och expeditionschefen så att den önskvärda samordningen i politiskt-samhällsekoniskt och formellt avseende inte försummas. Det bör vidare åligga honom att svara för författningsarbetet och därmed jämförliga uppgifter i samarbete med vederbörande huvudman och dennes personal. På rättschefen bör vidare ankomma att såsom huvudman handlägga sådana lagstiftningsärenden som är av den omfattning eller så fristående från ar-

betsenheterernas sakområden att de inte lämpligen kan inpassas i någon huvudmans arbetsuppgifter och även löpande ärenden som hänger nära samman med lagstiftningsarbetet. Det bör inte vara utesluttet att i vissa departement anförtro rättschefens uppgifter åt expeditionschefen. I departement där ytterligare särskild personal behövs för rättsärenden bör denna bilda ett särskilt serviceorgan för hela departementets behov, ett rättssekretariat, under rättschefens ledning.

Jag förordar alltså att *departementens interna organisation i princip* utformas enligt följande huvudgrunder. Jag hänvisar till en tablå, vilken torde få fogas till protokollet i ärendet som *bilaga*. Den nuvarande tudelningen av organisationen upphör. Indelning i statssekreterar- och expeditionschefsavdelningar eller i andra avdelningar skall inte längre förekomma. Statssekreteraren är departementets främste tjänsteman liksom hittills. Chefstjänstemännen i departementet, dvs. statssekreteraren, expeditionschefen och rättschefen, skall utöva särskilda funktioner över departementets hela verksamhetsområde. För biträde med samordnings-, planerings- och budgetarbetet samt i vissa departement för biträde med internationella ärenden finns sekretariat. Härjämte finns i de departement där behov föreligger därav ett organ för biträde med lagstiftning och för juridiskt-konsultativ verksamhet, ett rättssekretariat. För den handläggande verksamheten svarar inom de särskilda sakområdena en huvudman för området med biträde av den personal som är avdelad för detta. I åtminstone ett par departement, främst finansdepartementet, måste vissa avvikelser från denna principiella organisation ske. Även i dessa bör dock största möjliga överensstämmelse med principorganisationen eftersträvas.

Den nu skisserade principorganisationen för enskilt departement medför förbättrade resurser för planering och samordning jämfört med nuvarande organisation. Genom tillkomsten av huvudmän för avgränsade sakområden — vilken organisation i och för sig ger ökade planeringsresurser — avlastas chefstjänstemännen uppgifterna i samband med den omedelbara arbetsledningen till förmån för viktigare planerings- och samordningsfrågor, varjämte till deras disposition vid arbetet med dessa frågor ställs personal i stabsställning. Den föreslagna organisationen ger sålunda förutsättningar för en effektivare handläggning i departementen. Dessutom innebär den nya organisationen bättre möjligheter att tillgodose rättssäkerhetskraven.

Den nya organisationen kan uppenbarligen inte genomföras omedelbart utan det krävs en viss *omställningstid*. Inte minst hänsynen till personalen gör en sådan nödvändig.

För att den avsedda effekten av omorganisationen skall till fullo uppnås är det angeläget att rutinbetonade och andra mindre väsentliga regeringsärenden överflyttas till andra organ. Jag vill än en gång understryka vikten av effektiva åtgärder i detta syfte så att regeringen och departementen kan koncentrera sitt arbete på de större och viktigare frågorna. Av samma skäl

bör också en del administrativa och liknande göromål avlastas departementen. Till denna fråga återkommer jag i det följande. Jag vill vidare erinra om att frågan om kompetensfördelningen mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten övervägs av förvaltningsdomstolskommittén. I den mån det inte går att tillräckligt snabbt minska antalet konseljären den bör det vara möjligt att tillfälligt inrätta en särskild arbetsenhet inom berörda departement för handläggning av sådana ärenden.

Enligt direktiven bör utredningen upprätta förslag till organisation av departementen. Sådana förslag har upprättats för samtliga av utredningen berörda departement utom civildepartementet. Förslagen redovisas av departementscheferna. Utformningen av civildepartementets organisation bör ske samtidigt som ställning tas till organisationen för ett nytt statligt förhållningsorgan utanför civildepartementet. Proposition med förslag om inrättande av ett sådant organ avses skola föreläggas riksdagen senare i vår.

Beträffande principerna för departementens interna organisation har utredningen haft överläggningar med statsdepartementens företagsnämnd och representanter för Statsdepartementens SACO-förening.

Samordningen mellan departementen

I fråga om den tredje av utredningens huvuduppgifter, samordningen mellan departementen, har sedan uppdraget lämnades inträffat dels att en statssekreterarbefattning inrättats i statsrådsberedningen, dels att ytterligare ett statsråd utan departement utnämnts. Både detta statsråd och statssekreteraren sysslar huvudsakligen med samordningsfrågor.

Som kommer att framgå av det följande krävs med hänsyn till den alltmer ökande arbetsvolymen i departementsorganisationen genomgående personalförstärkningar vid de särskilda departementen. De ökande arbetsuppgifterna ligger främst på områdena för planering, samordning och vidareutveckling. Även inom statsrådsberedningen har detta slag av uppgifter ökat. Bl. a. synes behovet av samordning inom och överblick över det statliga utredningsväsendet ställa nya krav på statsrådsberedningen.

Rådande förhållanden i fråga om samordningen mellan departementen torde ej ge skäl till anmärkning. Jag vill erinra om att samtliga de 16 statsrådsämbeten, som lagen den 11 april 1947 (nr 152) om antalet statsdepartement och statsråd utan departement medger, f. n. är tillsatta. Kungl. Maj:t bör emellertid inte vara hindrad att utnämna ytterligare ett statsråd om behov skulle uppkomma därav, t. ex. för samordningsuppgifter eller avlastning av någon departementschef. Den ändrade lagstiftning som detta förutsätter torde få anmälas i annat sammanhang.

Statsdepartementens organisationsavdelning

I enlighet med beslut av 1948 års riksdag (prop. 1 bil. 9, SU 7, rskr 7) inrättades statsdepartementens organisationsavdelning den 1 juli samma år.

Organisationsavdelningens verksamhet kom på ett tidigt stadium att koncentreras till löpande kamerala arbetsuppgifter. Denna utveckling accentuerades ytterligare då fr. o. m. den 1 juli 1961 utanordningar från anslagen till extra utgifter och till kommittéer och utredningar genom sakkunniga överfördes från statskontorets fondbyrå till organisationsavdelningen (prop. 1960: 126, SU 107, rskr 282). Organisations- och rationaliseringsverksamheten kom således — bortsett från de kamerala funktionerna — att spela en underordnad roll.

Mot bakgrund av den växande arbetsbelastningen för statsdepartementen framstår det som jag tidigare framhållit såsom angeläget att den handläggande personalen i departementen i största möjliga utsträckning kan ägna sig åt egentliga departementsuppgifter och inte behöver syssla med administrativa göromål annat än när detta är oundgängligen nödvändigt. Vidare bör åtgärder vidtas för att de arbetsuppgifter som är förenade med departementsorganisationens administration skall kunna utföras så rationellt som möjligt. Inom utredningen har därför en allmän genomgång av handläggningen av administrativa göromål i departementen gjorts. Som ett resultat härav föreslås i det följande att ytterligare kanslisttjänster inrättas i departementen för att möjliggöra överflyttningar från handläggande personal av främst vissa uppgifter som sammanhänger med budgetarbetet. Vid en särskild undersökning har möjligheterna att avlasta handläggande personal uppgifter inom den egentliga administrativa verksamheten samt lämpligheten av att i ökad utsträckning sammanföra uppgifter inom denna verksamhet i ett för departementen gemensamt serviceorgan utretts. Undersökningresultatet har inom utredningen sammanfattats i en arbetspromemoria med förslag om förstärkning av organisationen för statsdepartementens centrala administration. Över promemorian har samtliga expeditionschefer avgett yttranden och i huvudsak tillstyrkt förslagen.

Avsikten är givetvis inte att här gå in på frågan om den lämpligaste handläggningen i och för sig av de olika administrativa uppgifterna. Med de förslag som jag i det följande lägger fram åsyftas främst att få till stånd en organisation som medger en effektivisering av det administrativa arbetet inom departementsorganisationen.

Vad angår förhållandena på det *personaladministrativa området* är rekryteringsverksamheten f. n. fördelad på samtliga departement. Detta innebär bl. a. att förutsättningar saknas för samlade insatser av rekryteringsbefrämjande natur till fromma för samtliga departement. Särskilt med hänsyn till de svårigheter att rekrytera personal till departementen som föreligger sedan flera år är det enligt min mening angeläget att åtgärder vidtas för att effektivisera denna del av den administrativa verksamheten. För hithörande åtgärder är uppenbarligen ett för departementen gemensamt serviceorgan väl lämpat. Detta bör bl. a. utgöra departementsorganisationens kontaktorgan gentemot grupper och enskilda som är av intresse från rekryteringssyn-

punkt liksom gentemot arbetsmarknadsorganen och utbildningsanstalterna. Den centrala verksamhet av servicenatur som jag föreslår bör givetvis inte få utesluta att åtgärder för exempelvis rekrytering vidtas genom de enskilda departementen. Beslut om anställning av personal i departementen bör inte vara en uppgift för det centrala organet annat än om så begärs.

Som en väsentlig förutsättning för goda rekryteringsförhållanden gäller numera i högre grad än förr att kraven på en effektiv organisation av arbetet är väl tillgodosedda. Jag anser mig därför även från denna utgångspunkt böra understryka betydelsen av de förslag som jag i andra sammanhang lägger fram för att effektivisera arbetet inom departementsorganisationen.

Personalregistreringen sker f. n. i varje departement för sig och efter skilda system. Avsevärda fördelar torde vara att vinna med en centralisering av denna verksamhet. Bl. a. torde en teknisk rationalisering därvid bli möjlig.

I fråga om den *kamerala verksamheten* har det visat sig att ytterligare uppgifter kan flyttas från departementen till organisationsavdelningens kassakontor, varigenom personal i departementen kan befrias från åtskilliga administrativa bestyr. En vidare teknisk rationalisering kan ske även inom det kamerala området.

Inom området för *intendenturverksamheten* torde fördelar kunna uppkomma om ett för departementen gemensamt serviceorgan kan biträda departementen med upphandlingen. Serviceorganet bör även ha hand om vissa andra delar av intendenturverksamheten, t. ex. vice-värdskap för departementsorganisationens lokaler, också de utanför kanslihuset belägna, telefonväxel, restaurang, städning, budcentral med duplicering samt statsrådsbilar.

Resurserna för *rationaliseringsverksamheten* inom departementsorganisationen bör förstärkas.

Vad jag tidigare sagt beträffande sammanförande av administrativa göromål till ett för departementen gemensamt serviceorgan gäller i tillämpliga delar också arbete av denna art som utförs i departementen för utredningsväsendets räkning.

Jag finner alltså att arbetsuppgifter bör i ökad omfattning överföras till ett för departementen gemensamt serviceorgan. Den närmare gränsdragningen mellan de enskilda departementen och serviceorganet bör ske successivt och i nära samarbete mellan representanter för departementen och det centrala organet.

Under återopande av det anförda föreslår jag att statsdepartementens organisationsavdelning förstärks med en sektion för personalärenden och en sektion för intendentur- och rationaliseringsärenden. Den befattningshavare som skall utöva det omedelbara chefskapet över organisationsavdelningen bör även vara chef för sektionen för personalärenden. Någon ändring i fråga om organisationsavdelningens departementstillhörighet anser jag f. n. inte böra vidtas. Avdelningen bör därför t. v. som hittills vara underställd

finansdepartementet och medelsbehoven för avdelningen för nästa budgetår senare i dag få anmälas av chefen för finansdepartementet.

I fråga om principerna för uppdelning av administrativa arbetsuppgifter mellan departementen och statsdepartementens organisationsavdelning har utredningen haft överläggningar med representanter för Statstjänstemannaförbundet och Civiltjänstningens personalförbund.

Arbetsformerna inom departementsorganisationen

Jag vill här nämna att inom utredningen även görs undersökningar om arbetsformerna inom departementsorganisationen på såväl den handläggande personalens som biträdes- och expeditionsvaktspersonalens arbetsområden. Resultaten av dessa undersökningar ämnar jag redovisa i sådan tid att de, i den mån så bör ske, kan anmälas för 1966 års riksdag. Som jag tidigare nämnt framläggs emellertid i det följande som ett resultat av nämnda undersökningar förslag om inrättande av ytterligare kanslistjänster i departementen.

Personalfrågor

Slutligen vill jag ta upp en del personalfrågor. Frågan om lönegradsplaceringen för departementens chefstjänstemän — statssekreterare, expeditionsschefer och rättschefer samt i finansdepartementet budgetchef och planeringschef — är inte av natur att böra prövas i detta sammanhang.

De nya huvudmännen torde böra placeras i B 3 eller, där sakområdet har särskild tyngd, B 4. Chef för ej integrerad enhet torde böra placeras i B 1 eller, där handläggningen är särskilt kvalificerad, B 3. Den handläggande personalen i övrigt inom departementen bör vara placerad i B 1 och högst A 27. Rekrytering bör kunna ske i högst sistnämnda lönegrad. Särskilt lönetillägg bör i fortsättningen utgå till chefstjänstemännen och viss annan personal i B 4 och B 3. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa det särskilda tilläggets storlek.

Tjänsttiteln synes lämpligen vara för befattningshavare i B 4, med undantag för chefstjänstemän, departementsråd, för befattningshavare i B 3 kansliråd, för befattningshavare i B 1, A 27 och A 25 departementssekreterare och för övrig handläggande personal kanslisekreterare.

Lönesättningen i en normalorganisation för statsdepartement skulle vid ett genomförande av de förslag som jag nu framlagt bli följande. Såsom chefstjänstemän finns statssekreterare i B 5, expeditionschef i B 4 och rättschef i B 4. I sekretariat finns departementssekreterare i B 1 och i övrigt personal i högst A 27. I arbetsenheter för särskilda sakområden — integrerade enheter — finns som huvudmän kansliråd i B 3 och i vissa fall departementsråd i B 4 samt i ej integrerade arbetsenheter som chefer departementssekreterare i B 1 eller undantagsvis kansliråd i B 3. I båda slagen av arbetsenheter kan vidare finnas departementssekreterare i B 1 samt departements-

sekreterare eller kanslissekreterare i högst A 27. Chefstjänstemännen och viss annan personal i B 4 och B 3 erhåller särskilt lönetillägg.

Tidigare har jag betonat vikten av flexibilitet och smidighet i departementsorganisationen. Enligt min mening är det nödvändigt inte bara att öka möjligheterna att snabbt anpassa ärendefördelningen och personalindelningen efter ändrade behov. Också i fråga om tjänsters inrättande bör den nuvarande stelheden upphävas. Härigenom torde även rekryteringen till departementsorganisationen kunna underlättas. För att snabbt kunna anpassa organisationen efter behov bör Kungl. Maj:t äga inrätta andra tjänster än sådana som är avsedda för chefstjänstemännen. Jag förordar alltså att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i departementen utom i utrikesdepartementet inrätta tjänster som departementsråd i Br 4, kansliråd i Br 3 samt departementssekreterare i Br 1 och departementssekreterare eller kanslissekreterare i högst Ae 27. I konsekvens härmed bör anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vara förslagsvis betecknad. Kungl. Maj:t bör även ha rätt att inrätta personliga tjänster med förordnande t. v. med nyssnämnda tjänstebestämmelser eller, såvitt avser personal för rättsärenden, med tjänstebestämmelser lagstiftningsråd. Inrättas sådan tjänst för person som innehar ordinarie eller extra ordinarie tjänst synes sistnämnda tjänst böra få föras över stat. Kontraktanställning kan också i vissa fall ifrågakomma, varvid vederbörande bör kunna tilldelas den tjänstetitel som närmast motsvarar ifrågavarande arbetsuppgifter. Liksom hittills synes även böra kunna anställas tillfällig personal med anlitanande av medel under anslagsposten Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft.

Omorganisationen förutsätter olika övergångsåtgärder. Bl. a. kan det bli nödvändigt att föra tjänster på övergångsstat. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande till detta. Helt naturligt bör organisationen inte medföra att någon tjänsteman får lägre lön än tidigare. Kungl. Maj:t bör också kunna förordna tjänsteman som den 30 juni 1965 innehar eller senast fr. o. m. den 1 juli 1964 med vikariatslön uppehåller tjänst som byråchef i Br 2 eller kansliråd i Bo 1 på personlig tjänst i Br 3 även om vederbörandes arbetsuppgifter i den nya organisationen ej kommer att motsvara dem som bör ankomma på kansliråd i sistnämnda lönegrad. Motsvarande bör gälla för den som senast fr. o. m. den 1 juli 1964 innehar förordnande att bestrida göromål som ankommer på byråchef eller kansliråd. Tjänster i Bo 1 bör inte få besättas med vikarie. Vidare bör budgetsekreterare, som i den nya organisationen inte erhåller tjänst i B 1 eller högre lönegrad, kunna få personlig tjänst i B 1. Även i övrigt kan övergångsanordningar behövas.

Frågan över huvud i vad mån det i departementen skall finnas tjänster för handläggande personal med beteckningen Bo eller Ao, dvs. tjänster avsedda som sluttjänster, skall enligt direktiven tas upp av utredningen. Så-

som anförs i direktiven bör endast ett fåtal tjänster för handläggande personal i departementen vara sluttjänster. Jag finner det uppenbart att dessa inte bör finnas bland de nya kansliråds- och departementsrådstjänsterna som bör tillsättas med förordnande t. v. Däremot förtjänar det att övervägas om inte bland departementssekreterarna i varje departement bör finnas åtminstone några som tillsätts med fullmakt. Rättssäkerhetssynpunkterna och behovet av att trygga en viss kontinuitet synes tala för att det för de flesta sakområdena finns en sluttjänst på löneplan B. F. n. finns i flertalet departement flera tjänstemän i Bo 1 som kan antas t. v. behålla dessa tjänster. Inte förrän avgången från dem får en viss omfattning behöver frågan tas upp i dessa departement. Behovet av sluttjänster i Bo 1 får alltså prövas efter hand mot bakgrund av förhållandena i de särskilda departementen. På löneplan A bör inga sluttjänster finnas.

Jag vill i detta sammanhang ytterligare betona angelägenheten av att rekryteringen till departementen av handläggande personal förbättras. Det är min förhoppning att den föreslagna organisationen skall kunna erbjuda sådana arbetsuppgifter och befodringsförhållanden som kan tilltala personal av den art som behövs i kanslihuset.

Regeringsrättsföredragandeorganisationen har jag inte funnit anledning behandla under utredningen.

Som jag förut antytt har de gjorda bedömandena om arbetsbelastningen i departementsorganisationen lett till förslag om inrättande av ett relativt stort antal nya tjänster. Lokalfrågan är för statsdepartementen utomordentligt brännande. Om tillfälle inte ges att, som år 1963 skedde för handelsdepartementets del, flytta ytterligare ett eller två departement till lokaler utanför kanslihuset och kanslihusannexet kommer en stor del av den angelägna omorganisationen — vilken ju i första hand tillkommit för att ge departementsorganisationen ökad effektivitet — att stanna på papperet. Särskilda åtgärder har därför vidtagits för att ytterligare lokaler i kanslihusets närhet skall kunna ställas till departementsorganisationens förfogande.

Hemställan

Föredraganden hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t

a) att i statsdepartementen utom utrikesdepartementet i överensstämmelse med vad i det föregående anförts inrätta dels tjänster som departementsråd i lönegrad Br 4, kansliråd i lönegrad Br 3 och departementssekreterare i lönegrad Br 1 samt som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst lönegrad Ae 27, dels personliga tjänster med förordnande t. v.;

b) att fastställa storleken av särskilt lönetillägg till chefs-tjänstemännen och viss annan personal i lönegraderna B 4 och B 3 i statsdepartementen utom utrikesdepartementet; samt

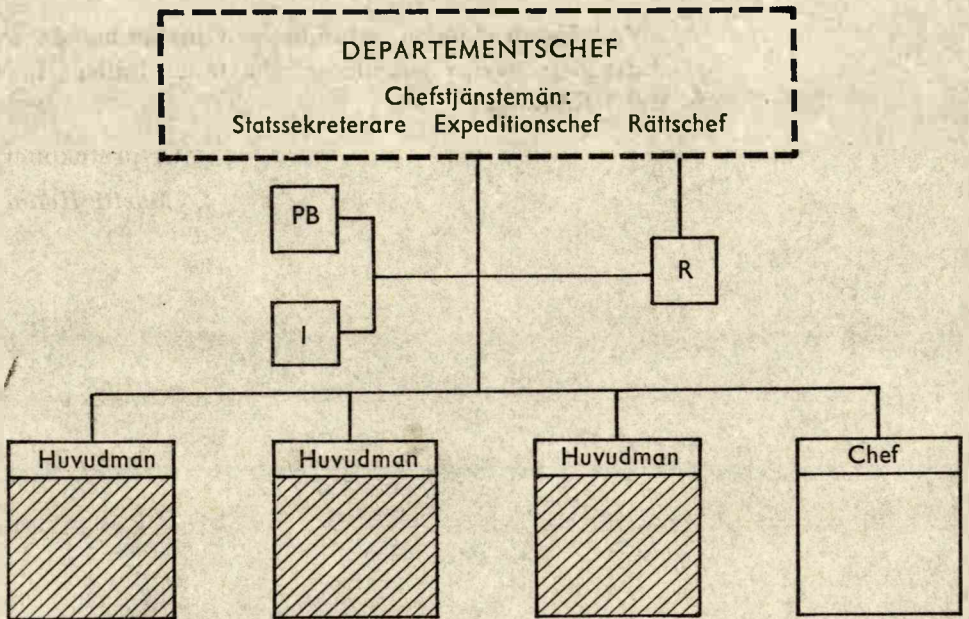
c) att vidtaga de övergångsordningar som behövs till följd av omorganisationen av departementen.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Martti Heino

Schematisk skiss över departementsorganisation med stabssekreteriat och integrerade enheter

PB = sekretariat för planerings- och budgetärenden

I = sekretariat för internationella ärenden

R = rättssekreteriat

= integrerad enhet (enhet till vilken hänförs sakområdes ärenden från nuvarande såväl statssekreterar- som expeditionschefsavdelning)

= ej integrerad enhet

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler härefter fråga om anslag till justitiedepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 4 s. 5 och 15) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Statsrådsberedningen: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 099 000 kr., till Statsrådsberedningen: Omkostnader ett förslagsanslag av 87 000 kr., till Justitiedepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 3 720 000 kr., till Justitiedepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 355 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 4 200 000 kr., till Extra utgifter ett reservationsanslag av 220 000 kr., till Högsta domstolen m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 5 246 000 kr. och till Högsta domstolen m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 384 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Andra huvudtiteln

A. Justitiedepartementet m. m.

A 1. Statsrådsberedningen: Avlöningar. Samordningsutgifter med avseende bl. a. på det statliga utredningsväsendet bör i ökad utsträckning ankomma på statsrådsberedningen.

Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag att i statsråds-

beredningen skall, såvitt avser de delar av personalorganisationen som berörts av departementsutredningen, finnas tjänster för en statssekreterare i Br 5, en rättschef i Br 4 — i utbyte mot en rättsavdelningschef —, ett kansliråd i Br 3 eller en departementssekreterare i Br 1 — i utbyte mot en byråchef — och en departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27. De behov av ytterligare personal som uppkommer kan tillgodoses genom utnyttjande av justitiedepartementets anslagspost Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft.

Vidare bör den nu för forskningsberedningen avsedda tjänsten som förste kanslisekreterare, kanslisekreterare eller amanuens i högst Ae 23 utbytas mot en tjänst som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27.

I fråga om biträdes- och expeditivaktspersonalen beräknar jag medel för en utökning med tre tjänster utöver nuvarande antal. Av dessa bör en vara ordinarie, nämligen en som förste expeditivakt i Ao 9. Vidare bör en tjänst som expeditivakt i Ao 7 utbytas mot en tjänst som förste expeditivakt i Ao 9.

Anslaget torde böra uppföras med (987 000 + 211 000) 1 198 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för statsrådsberedningen i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statsrådsberedningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till statsråden utan departement, <i>förslagsvis</i>	269 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	159 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	339 000
4. Representationsbidrag, <i>förslagsvis</i>	29 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	402 000
	Summa kr. 1 198 000

c) till *Statsrådsberedningen*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 198 000 kr.

A 2. Statsrådsberedningen: Omkostnader. Anslaget bör uppräknas med 30 000 kr. för ökade kostnader för expenser. Å andra sidan bortgår ett för budgetåret 1964/65 anvisat belopp för engångsutgifter om 14 000 kr. I en-

lighet härmed bör anslaget uppföras med (71 000 + 30 000 — 14 000) 87 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statsrådsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 87 000 kr.

A 3. Justitiedepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för justitiedepartementet.

Såsom chefstjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen liksom hittills finnas en statssekreterare i Br 5 och en expeditiionschef i Br 4.

Statssekreteraren i justitiedepartementet utövar f. n. en direkt ledande verksamhet över lagstiftningsarbetet. Detta arbete är mycket omfattande. För att statssekreteraren skall kunna ägna sig åt de uppgifter som i övrigt ankommer på honom i fråga om departementets planerande verksamhet bör finnas ytterligare en chefstjänsteman som skall kunna överta en del av statssekreterarens nuvarande uppgifter inom lagstiftningsarbetet. Denne chefstjänsteman bör vara rättschef i Br 4.

Antalet integrerade enheter har i nuvarande läge beräknats till två. För ledningen av dessa arbetsenheter bör finnas ett departementsråd i Br 4 och ett kansliråd i Br 3.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat.

Med hänsyn till omfattningen av lagstiftningsverksamheten inom justitiedepartementet torde för denna verksamhet t. v. böra finnas fem arbetsenheter. För ledningen av varje enhet bör finnas departementsråd i Br 4. Liksom f. n. är fallet bör därutöver t. v. finnas en särskild enhet för frågor som sammanhänger med författningsrevisionen. Jag får erinra om att Kungl. Maj:t förordnat chefen för denna enhet att bestrida på rättsavdelningschef ankommande göromål.

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna samt planerings- och budgetsekretariatet beräknar jag sammanlagt fyra tjänster som departementssekreterare i Br 1 och tio som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27.

Vidare beräknar jag för den del av justitiedepartementet som berörts av departementsutredningen medel för fem kanslistjänster i reglerad befordringsgång.

Inom justitiedepartementet finns f. n. en särskild enhet för medborgarskapsärenden, vars chef av Kungl. Maj:t förordnats att bestrida på expeditiionschef ankommande göromål. Denna enhet, vars organisation inte berörts av departementsutredningen, torde t. v. i avbidan på resultatet av den pågående utredningen med översyn av medborgarskapslagstiftningen böra bestå. Den tjänst som byrådirektör i Ao 27 och de tre tjänster i kanslisekre-

terarkarriären som nu är knutna till enheten bör dock utbytas mot fyra tjänster som departementssekreterare eller kanslissekreterare i högst Ae 27.

Genom prop. 1964:140 (s. 31) har Kungl. Maj:t föreslagit, att högsta domstolens hörande inte skall vara obligatoriskt i alla nådeärenden inom domstolens verksamhetsområde. Riksdagen har som vilande antagit förslaget. Enligt vad som uttalas i propositionen förutsätter förslaget, att beredningen av dessa ärenden, vilken nu är uppdelad på justitierevisionen och justitiedepartementet, helt koncentreras till departementet. Nådeärendenas handläggning har inte berörts av departementsutredningen.

Den personal som f. n. bereder nådeärenden inom justitiedepartementet består av en byråchef, en särskild föredragande och en kontorist. Genom att beredningen av nådeärendena — om riksdagen slutligt godkänner förslaget — i fortsättningen helt skall ske i departementet kommer arbetsuppgifterna att väsentligt öka. Det är därför lämpligt att inrätta ett särskilt organ i departementet för handläggningen av nådeärendena. Detta organ bör ledas av en tjänsteman med betydande erfarenhet av domarvärv. För ändamålet bör inrättas en tjänst för departementsråd i Br 4. Till organet bör t. v. knytas arvodesanställda föredragande. Det erforderliga antalet föredragande kan f. n. beräknas till fyra. För arbetet med nådeärendena bör departementet också tillföras en tjänst som departementssekreterare eller kanslissekreterare i högst Ae 27 och en som kansliskrivare i Ao 11. Jag beräknar vidare medel för en expeditivaktstjänst och ytterligare tre biträdestjänster.

Nedre justitierevisionens organisation kan givetvis minskas som en följd av att beredningen av nådeärendena koncentreras till justitiedepartementet. Denna koncentration medför viss rationalisering av beredningsarbetet och minskningen blir därför av större omfång än den motsvarande ökning som behövs inom departementet. Till justitierevisionens organisation återkommer jag i samband med behandlingen i det följande av anslaget Högsta domstolen m. m.: Avlöningar.

Följande tjänster bör stå kvar på justitiedepartementets personalförteckning men inte få återbesättas, nämligen tre som kansliråd i Bo 1, tre som byrådirektör i Ao 27, tre som byrådirektör i Ao 25 och två som förste kanslissekreterare i Ao 23. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

I fråga om biträdes- och expeditivaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Jag beräknar — utöver vad som tidigare förordats för nådebyråns del — för nästa budgetår medel för en utökning med sex tjänster utöver nuvarande antal. Av dessa bör en vara ordinarie, nämligen en som kansliskrivare i Ao 11. En tjänst som kansliskrivare i Ao 11 bör ändras till tjänst som kontorsskrivare i Ao 13 och tre tjänster som expeditivakt i Ao 7 till tjänster som förste expeditivakt i Ao 9. Därjämte bör en tjänst som expeditivakt i Ae 7 ordinariesättas.

Med hänsyn till bl. a. den omfattande lagstiftningsverksamheten och det på grund härav föreliggande behovet att tillfälligt knyta personal med särskilda kunskaper till justitiedepartementet bör anslagsposten till ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft höjas med 600 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med (3 126 000 + 1 667 000) 4 793 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för justitiedepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för justitiedepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	781 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	1 350 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 413 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 195 000

Summa kr. 4 793 000

c) till *Justitiedepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 793 000 kr.

A 4. Justitiedepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (285 000 + 125 000) 410 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser inräknat 103 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. i samband med den utökade organisationen.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	7 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	53 000	+ 20 000
3. Expenser	185 000	+ 102 000
		<u>+ 125 000</u>

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitiedepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 410 000 kr.

A 9. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 3 milj. kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 540 380 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 3,5 milj. kr.

Under år 1964 har bl. a. besvärssakkunniga, utredningen angående försöksverksamhet mot ungdomsbrottsligheten, 1959 års förlagsinteckningskommitté och 1963 års undersökningskommission (juristkommissionen i Wennerströmaffären) slutfört sin verksamhet. Flera kommittéer med omfattande uppdrag fortsätter sin verksamhet, bl. a. expropriationsutredningen, domstolskommittén, trafikmålskommittén, förvaltningsdomstolskommittén, etableringsutredningen, forskningsberedningen, immissionssakkunniga och 1963 års markvärdekommitté. Ett flertal nya utredningar har tillsatts. Till dessa hör bl. a. pressutredningen, parlamentariska nämnden i Wennerströmaffären, fastighetsregisterutredningen, länsdemokratiutredningen och utredningen om förmynderskapslagstiftningen.

Den omfattande utredningsverksamheten ökar medelsbehovet. Med hänsyn härtill och med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 4,3 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa
ett reservationsanslag av 4 300 000 kr.

A 12. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 195 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 104 770 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 300 000 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 305 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett
reservationsanslag av 305 000 kr.

C. Domstolarna

C 1. Högsta domstolen m. m.: Avlöningar. Anslaget avser avlöningar till såväl högsta domstolens ledamöter som tjänstemän vid nedre justitierevisionen.

Nedre justitierevisionen (skr 31/8 1964) hemställer om ett anslag på 4 788 000 kr., vilket innebär en minskning av anslaget med 34 000 kr.

	Ökning eller minskning
<i>Personalminskningar</i>	
1. 5 extra revisionssekreterare B 1	— 269 640
2. 2 amanuenser rb	— 61 296
1 kansliskrivare Ao 11	— 20 280
3. 1 kansliskrivare Ao 11 (registratorsexp.)	— 20 280
4. 1 expeditionsvakt Ae 7	— 16 488
5. 2 kontorsbiträden högst Ae 5	— 29 760
<i>Tjänsteförändringar</i>	
6. Ordföranden i justitierevisionen Bo 1—Bo 4 (till ordföranden utgående befattningsarvode och särskild ersättning om tillhoppa 8 440 kr. bortfaller)	+ 68
7. 3 protokollssekreterare Ao 19—Ao 21	+ 9 972
8. Icke rättsbildade biträden	
1 kansliskrivare Ao 11—kontorsskrivare Ao 13, 3 kontorister Ao 9—kansliskrivare Ao 11, 1 kanslibitråde Ao 7—kontorist Ao 9	+ 9 936
9. 1 förste expeditionsvakt Ao 9—materialförvaltare Ao 11 ..	+ 1 968
10. 1 expeditionsvakt Ao 7—förste expeditionsvakt Ao 9	+ 1 824
<i>Löneomräkning</i>	+ 359 976
	— 34 000

Motiv

Nedre justitierevisionen utgår från att nådeärendenas beredning och expediering inte skall ankomma på justitierevisionen efter den 1 juli 1965.

1. Om revisionssekreterarna helt befrias från skyldighet att ta befattning med nådeärenden torde antalet extra revisionssekreterare kunna minskas med fem.

2. Om på kansliexpeditionen inte vidare skall handläggas nådeärenden, torde två amanuens tjänster kunna indras. Kansliskrivaren på kansliexpeditionen har för närvarande hand om delgivningar. Arbetet med delgivningarna avses bli överflyttat till expedieringsavdelningen för att där skötas av kansliskrivare, en för var och en av högsta domstolens tre avdelningar. Om så sker kan kansliskrivartjänsten på kansliexpeditionen indras.

3 och 8. Justitierevisionen föreslår, att arkivet och registratorsexpeditionen sammanförs till en avdelning under ledning av en kontorsskrivare med biträde av en kontorist. Till följd härav bör en kansliskrivartjänst indras, en sådan tjänst utbytas mot en kontorsskrivartjänst och en kanslibiträdets-tjänst utbytas mot en tjänst som kontorist.

4—5. Om nådeärendena flyttas från justitierevisionen och någon transport av akter i dessa ärenden inte behöver skötas av justitierevisionens personal, kan två biträdestjänster i reglerad befordringsgång och en tjänst som expeditiionsvakt indras.

6—7 och 9. Likartade yrkanden har framförts även i anslagsäskandena för de senaste budgetåren (jfr prop. 1963: 1 bil. 4 s. 17 och 1964: 1 bil. 4 s. 15).

8. De nuvarande tre kontoristtjänsterna på expeditiionsavdelningen bör utbytas mot kansliskrivartjänster, eftersom allt delgivnings- och expeditiionsarbete i fortsättningen skall ankomma på denna avdelning.

10. För tjänstgöring företrädesvis i arkivet erfordras en expeditiionsvakt, för vilken bör inrättas en tjänst som förste expeditiionsvakt i Ao 9. En tjänst som expeditiionsvakt i Ao 7 kan då indras.

Departementschefen

Såsom jag framhållit i det föregående kan justitierevisionens organisation minskas om nådeärendenas beredning koncentreras till justitiedepartementet. I enlighet med justitierevisionens förslag härom föreslår jag, att förevarande anslag minskas med kostnaderna för fem extra revisionssekreterare samt att tjänster för två amanuenser i reglerad befordringsgång, två kansliskrivare i Ao 11, en expeditiionsvakt i Ae 7 och två kontorsbiträden i högst Ae 5 indras.

I samband med att det beredningsarbete som nu utförs inom justitierevisionen överförs till justitiedepartementet bör företas vissa förändringar av justitierevisionens kansliorganisation. Jag biträder justitierevisionens förslag att i anledning härav inrätta en tjänst som kontorskrivare i Ao 13, tre som kansliskrivare i Ao 11, en som materialförvaltare i Ao 11, en som förste expeditiionsvakt i Ao 9 och en som kontorist i Ao 9. Vid bifall härtill torde följande tjänster utgå, nämligen en som kansliskrivare i Ao 11, en som förste expeditiionsvakt i Ao 9, tre som kontorist i Ao 9, en som expeditiionsvakt i Ao 7 och en som kanslibitråde i Ao 7.

Övriga yrkanden av justitierevisionen kan jag inte biträda.

Kungl. Maj:t har i prop. 1964: 140 föreslagit, att lagrådet med hänsyn till den stegrade lagstiftningsaktiviteten skall beredas möjlighet att arbeta på två avdelningar. Om en sådan anordning skall kunna genomföras måste, såsom framhålls i propositionen (s. 83), möjlighet finnas att utöka högsta domstolens organisation. Genom propositionen föreslås, att lagrådsavdelning skall bestå av — förutom ett regeringsråd — tre justitieråd med möjlighet för Kungl. Maj:t att förordna en lagfaren, skicklig och oväldig person utanför de aktiva justitierådens och regeringsrådets krets att inträda som ledamot i stället för ett av justitieråden antingen på den ena eller på båda lagrådsavdelningarna. Det framhålls att, med hänsyn bl. a. till den lättnad i arbetsbördan som den föreslagna omläggningen av nådeärendenas behandling kan väntas medföra för högsta domstolen, någon ökning av antalet justitie-

råd inte torde vara behövlig, så länge inte flera än fyra justitieråd tas i anspråk för laggranskande uppgifter. I prop. 1965: 25 har framlagts förslag till lag om lagrådet. Enligt förslaget skall lagrådet bestå av en ordinarie och en extra avdelning, av vilka den senare dock skall tjänstgöra endast under tid Kungl. Maj:t bestämmer. I nämnda prop. har även föreslagits sådan ändrad lydelse av 1 § lagen om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring att om flera än fyra justitieråd beräknas komma att tjänstgöra i lagrådet, Kungl. Maj:t äger bestämma, att antalet justitieråd ökas från 24 till 25 eller 26.

Jag vill härjämte erinra om att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (bil. 4 s. 16) föreslagit att, om riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts förslag om möjlighet för lagrådet att arbeta på två avdelningar, antalet regeringsråd skall få ökas med ett.

Jag förordar nu att, om förslaget till ändrad lydelse av 1 § lagen om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring bifalles, medel beräknas under nu förevarande anslag motsvarande lönen för ytterligare två justitieråd från den 1 oktober 1965.

För visst expeditionsvakts- och biträdesarbete åt den nya lagrådsavdelningen bör beräknas 26 000 kr.

De av mig i det föregående föreslagna förändringarna i högsta domstolens och nedre justitierevisionens organisation medför å ena sidan att förevarande anslag bör nedräknas med 224 000 kr., medan å andra sidan en uppräknings bör ske med 513 000 kr. för löneomräkningar.

Anslaget bör sålunda uppföras med (4 822 000 — 224 000 + 513 000) 5 111 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att göra de ändringar i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, som föranleds av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 656 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	53 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	573 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 829 000

Summa kr. 5 111 000

c) till *Högsta domstolen m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 111 000 kr.

C 2. Högsta domstolen m. m.: Omkostnader: Nedre Justitierevisionen (skr 31/8 1964) hemställer, att anslaget i anledning av ökade kostnader höjs med 50 000 kr. för reseersättningar och med 5 200 kr. för övriga expenser. Å andra sidan bortgår ett för budgetåret 1964/65 anvisat belopp för engångsutgifter om 5 200 kr.

Departementschefen

Anslaget, som för budgetåret 1964/65 uppförts med 334 000 kr., bör ökas på sätt justitierevisionen föreslagit.

Därutöver bör ett belopp av 60 000 kr. beräknas för engångskostnader för bl. a. inventarier i anledning av den dubbling som kan komma att ske av lagrådet.

I följd härav bör anslaget uppföras med $(334\ 000 + 50\ 000 + 5\ 200 - 5\ 200 + 60\ 000)$ 444 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Högsta domstolen: Omkostnader* för budgetåret
1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 444 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Martti Heino

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter fråga om anslag till försvarsdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 6 s. 22) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Försvarsdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 770 000 kr., till Försvarsdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 500 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 1 600 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 600 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

A. Försvarsdepartementet m. m.

A 1. Försvarsdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för försvarsdepartementet.

Såsom chefstjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expeditjonschef i Br 4 samt en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef.

I anslutning till departementsutredningens arbete har inom försvarsdepartementet gjorts en översyn av försvarets kommandoexpeditioners ställning och uppgifter. Inom kommandoexpeditionen bereds f. n. bl. a. kommandomål enligt 15 § regeringsformen. Kommandoexpeditionen handhar vidare bl. a. kontakterna med de i Sverige ackrediterade utländska försvarsattachéerna. I samband med omorganisationen av departementet i övrigt bör kommandoexpeditionen ombildas till en särskild enhet, försvarsdepartementets kommandoexpedition, under ledning av en officer i Br 4 direkt underställd försvarsministern. I enheten bör handläggas bl. a. vissa värnpliktsärenden, kontakter med utländska försvarsattachéer samt vissa andra ärenden med internationell anknytning. Behov av ett särskilt sekretariat för internationella ärenden föreligger alltså inte.

Försvarsministern är sedan den 1 juli 1962 inom regeringen i fredstid närmast ansvarig för samordningen av totalförsvarsfrågor. Samordningen av den administrativa beredskapen ankommer dock på ett konsultativt statsråd. I krig kommer samordningen av totalförsvaret att direkt åvila statsministern. För att bereda ärenden av speciell totalförsvarskaraktär och för att verka för samordning av ifrågakvarande verksamhet inom Kungl. Maj:ts kansli finns inom försvarsdepartementet en separat avdelning, samordningsavdelningen, under ledning av en försvarsministern direkt underställd avdelningschef. I krigsorganisationen står samordningsavdelningen till statsministerns omedelbara förfogande (prop. 1962: 108, SU 101, rskr 244).

Den departementala organisationen för samordning inom totalförsvaret har visat sig ändamålsenlig. Samordningsfrågorna bör därför allttjämt handläggas på en särskild enhet inom försvarsdepartementet under ledning av ett departementsråd i Br 4.

Antalet erforderliga arbetsenheter i övrigt i departementet har i nuvarande läge beräknats till fyra. För ledningen av dessa arbetsenheter bör finnas fyra kansliråd i Br 3. Av dem är en avsedd för en icke integrerad enhet för vissa personal- och utbildningsfrågor.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat.

Med hänsyn till den vikt som inom det militära området måste fästas vid planerings- och samordningsfrågor bör i planerings- och budgetsekretariatet ingå ett departementsråd i Br 4. Dessutom bör i sekretariatet ingå tre kansliråd i Br 3. Sekretariatets uppgifter bör vara att biträda med utarbetande av direktiv för samt handläggning av frågor i övrigt rörande den studie- och prognosverksamhet som skall ligga till grund för krigsmaktens långsiktiga utveckling. Härefter ingår bedömningar av de militärtekniska och militärpolitiska utvecklingstendenserna och deras återverkan på svenska förhållanden, värderingar av effektiviteten — stridsekonomin — hos för-

svaret och dess delar vid olika utvecklingsalternativ samt biträde i arbetet med analys av hur skilda utformningar av försvaret inverkar på efterfrågan på resurser. Vidare bör sekretariatet biträda i arbetet med rationaliseringsverksamheten vid krigsmaktens myndigheter, staber och förband. En delegation under ordförandeskap av chefen för försvarsdepartementet bör vidare inrättas för information om och diskussion av rationaliseringsfrågor och andra frågor som enligt det anförda skall ingå i sekretariatets uppgifter. I delegationen bör ingå företrädare för bl. a. försvars- och finansdepartementen, överbefälhavaren och statskontoret. Jag avser, efter samråd med chefen för finansdepartementet, låta utreda hur delegationens och sekretariatets arbete lämpligen skall samordnas med den rationaliseringsverksamhet m. m. som i dag ankommer på statskontoret.

För handläggande personal i övrigt inom de nämnda arbetsenheterna samt planerings- och budgetsekretariatet, kommandoexpeditionen och enheten för totalförsvarets samordningsfrågor beräknar jag sammanlagt nio tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 19 tjänster som departementssekreterare eller kanslissekreterare i högst Ae 27 samt tre regementsofficersbeställningar i Br 1 eller Ar 27 med tilläggsarvode enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, fyra regementsofficersbeställningar i Ar 27, fem regementsofficersbeställningar eller kaptensbeställningar i Ar 25 eller Ar 21 samt en förvaltarbeställning i Ar 19 ävensom följande arvodesbefattningar för pensionerade officerare, nämligen två i A: 30, tre i A: 28 och en i A: 24. En beställning för chef i försvarets kommandoexpedition i Bo 5 eller Bo 4 bör t. v. bibehållas med vakanthållande av beställningen för officer i Br 4. Dessutom bör fyra kanslirådstjänster i Bo 1, tre tjänster som byrådirektör i Ao 27 och tre sådana tjänster i Ao 25 samt en tjänst för förste kanslissekreterare i Ao 23 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

Vidare beräknar jag medel för tre kanslisttjänster i reglerad befordringsgång.

I fråga om biträdes- och expeditionsvaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Någon ändring av antalet ordinarie biträdes- och expeditionsvaktstjänster bör inte göras. Dock bör en tjänst som förste expeditionsvakt i Ao 9 ändras till materialförvaltare i Ao 11 och en tjänst som expeditionsvakt i Ao 7 ändras till förste expeditionsvakt i Ao 9.

Anslaget torde bära uppföras med (2 310 000 + 710 000) 3 020 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för försvarsdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 000 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	73 000
4. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	400 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	800 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	693 000
Summa kr. 3 020 000	

c) till *Försvarsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 020 000 kr.

A 2. Försvarsdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i följande sammanställning upptar jag anslaget till (450 000 + 100 000) 550 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser inräknat 40 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. i samband med den utökade organisationen.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	50 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	70 000	+ 30 000
3. Expenser	75 000	+ 67 000
		+ 100 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kr.

A 3. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 1,3 milj. kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 97 009 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 1,4 milj. kr. för ändamålet.

För budgetåret 1965/66 torde kommittéverksamheten bli av ungefär samma omfattning som för innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och med

hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 1,3 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till *Kommittéer m. m.*

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

A 4. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 490 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 91 814 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 580 000 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 600 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

S. Lindow

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler härefter fråga om anslag till socialdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 7 s. 10) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Socialdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 950 000 kr., till Socialdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 200 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 3 500 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 200 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

A. Socialdepartementet m. m.

A 1. Socialdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för socialdepartementet.

Såsom chefstjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expeditionschef i Br 4 samt en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef. För nästa budgetår bör beräknas medel för dubblering av expeditionschefstjänsten.

Antalet erforderliga arbetsenheter i departementet har i nuvarande läge beräknats till fyra. För ledningen av dessa arbetsenheter bör finnas två departementsråd i Br 4, ett kansliråd i Br 3 och en departementssekreterare i Br 1. Den sistnämnda tjänsten avses för en icke integrerad arbetsenhet för vissa tjänstetillsättningar m. m.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat. Dessutom bör finnas ett sekretariat för internationella ärenden. Med hänsyn till arten och omfattningen av planeringsuppgifterna inom socialdepartementets område och de samordningsfrågor som därigenom kommer att ligga på planerings- och budgetsekretariatet bör i detta ingå ett kansliråd i Br 3. Genom tillkomsten av detta sekretariat med utredande och samordnande funktioner ges möjlighet att inom ramen för departementets organisation fullgöra även sådana arbetsuppgifter för vilka socialpolitiska kommittén föreslagit inrättande av ett socialpolitiskt utredningsinstitut (SOU 1964: 59).

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna samt planerings- och budgetsekretariatet och det internationella sekretariatet beräknar jag sammanlagt nio tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 17 tjänster som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör tre kanslirådstjänster i Bo 1 samt fyra tjänster som byrådirektör i Ao 27 och tre sådana tjänster i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

För regeringsrättsärenden bör liksom f. n. finnas ett kansliråd i Bo 1 och två regeringsrättssekreterare i Ae 27 jämte medel för ett förordnande att bestrida på regeringsrättssekreterare ankommande göromål.

Vidare beräknar jag medel för sex kanslisttjänster i reglerad befordringsgång.

I fråga om biträdes- och expeditivsvaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Jag beräknar för nästa budgetår medel för en utökning med tre tjänster utöver nuvarande antal. Någon ändring av antalet ordinarie biträdes- och expeditivsvaktstjänster bör inte göras. Dock hör en tjänst som kontorist i Ao 9 ändras till kansliskrivare i Ao 11 och en expeditivsvaktstjänst i Ao 7 ändras till förste expeditivsvakt i Ao 9. Sex tjänster som kontorsbiträde i Ao 5 på övergångsstat bör utgå ur personalförteckningen. Anslaget torde böra uppföras med (2 508 000 + 902 000) 3 410 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för socialdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	950 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	350 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	960 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 096 000
Summa kr. 3 410 000	

c) till *Socialdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 410 000 kr.

A 2. Socialdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (160 000 + 120 000) 280 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser inräknat 65 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	5 000	+ 5 000
2. Reseersättningar	45 000	+ 5 000
3. Expenser	75 000	+ 105 000
4. Publikationstryck	35 000	+ 5 000
		+ 120 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Socialdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

A 3. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 3,2 milj. kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde ca 107 000 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 3,3 milj. kr. Kostnaden för kommittéverksamheten kan nu beräknas till 3,6 milj. kr. Jag avser därför att sedermera för Kungl. Maj:t anmäla frågan om medel på tilläggsstat för ändamålet.

För budgetåret 1965/66 torde kommittéverksamheten bli av ungefär sam-

ma omfattning som för innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 3,9 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till *Kommittéer m. m.*

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 900 000 kr.

A 4. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 200 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde ca 55 000 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 250 000 kr. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 200 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Inga Lestner

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler härefter fråga om anslag till kommunikationsdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 8 s. 17) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 899 000 kr., till Kommunikationsdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 179 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 2 100 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 485 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Sjätte huvudtiteln

A. Kommunikationsdepartementet m. m.

A 1. Kommunikationsdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för kommunikationsdepartementet.

Såsom chefstjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expeditiönschef

i Br 4 samt en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef.

Antalet erforderliga arbetsenheter i departementet har i nuvarande läge beräknats till fyra. För ledningen av dessa bör finnas två departementsråd i Br 4 och två kansliråd i Br 3. Av de båda sistnämnda tjänsterna avses den ena för en icke integrerad arbetsenhet för vissa personal- och tillståndsfrågor m. m.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat. I det förra bör med hänsyn till omfattningen och den kvalificerade karaktären av föreliggande planeringsuppgifter finnas både ett departementsråd i Br 4 och ett kansliråd i Br 3, av vilka departementsrådstjänsten närmast avses för planerings- och utredningsuppgifter av teknisk art och kanslirådstjänsten för sådana uppgifter av ekonomisk art. Dessutom bör finnas ett sekretariat för internationella ärenden. Med hänsyn till den omfattning och betydelse, som de internationella ärendena inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde har, bör i sistnämnda sekretariat ingå ett kansliråd i Br 3.

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna samt planerings- och budgetsekretariatet och det internationella sekretariatet beräknar jag sammanlagt nio tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 19 tjänster som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör fyra kanslirådstjänster i Bo 1 samt sju tjänster som byrådirektör i Ao 27 och tre sådana tjänster i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

För regeringsrättsärenden bör liksom f. n. finnas ett kansliråd i Bo 1 och två regeringsrättssekreterare i Ae 27.

I fråga om biträdes- och expeditionsvaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Någon ändring av antalet ordinarie biträdes- och expeditionsvaktstjänster bör inte göras. Dock bör två tjänster som expeditionsvakt i Ao 7 ändras till tjänster som förste expeditionsvakt i Ao 9.

Anslaget torde böra uppföras med (2 726 000 + 513 000) 3 239 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för kommunikationsdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	868 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	250 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	991 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 076 000

Summa kr. 3 239 000

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 239 000 kr.

A 2. Kommunikationsdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (181 000 + 8 000) 189 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser inräknat 31 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. med hänsyn dels till den utökade organisationen dels till behovet över huvud av en förnyelse av departementets inventariebestånd.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	6 000	+ 1 500
2. Reseersättningar	37 000	—
3. Expenser	122 000	+ 1 000
4. Publikationstryck	16 000	+ 5 500
		+ 8 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 189 000 kr.

A 3. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 2,4 milj. kr., varav 700 000 kr. på tilläggsstat. För budgetåret 1965/66 torde medelsbehovet med hänsyn till den beräknade omfattningen av kommittéverksamheten och till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter böra beräknas till 2,5 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr., därav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen.

A 4. **Extra utgifter.** För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 215 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde ca 38 000 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 253 000 kr.

För budgetåret 1965/66 bör anslaget till följd av allmänna utgiftsstegringar i första hand uppräknas med 20 000 kr. Härutöver torde medel beräknas för att möjliggöra bidrag till täckandet av vissa konferens- och kongresskostnader. Sålunda planeras ett möte med Meteorologiska världsorganisationens (WMO) klimatkommission i Stockholm i augusti 1965, för vilket ändamål jag beräknar ett statligt bidrag med 225 000 kr. Till en internationell trafikmedicinsk kongress, som avses äga rum i Stockholm i augusti 1966, bedömer jag skäligt att lämna ett bidrag om 100 000 kr. Vidare beräknar jag för en av Internationella federationen för bostadsbyggande och samhällsplanering (IFHP) planerad konferens i Örebro sommaren 1965 ett belopp av 40 000 kr. och för en av Nordisk Byggdag anordnad kongress i Göteborg i september 1965 ett belopp av 35 000 kr. Till en av Internationella föreningen i Bryssel för sjöfartskongresser (PIANC) planerad kongress i Stockholm under år 1965 har för innevarande budgetår i anslaget inrymts ett bidragsbelopp av 90 000 kr. Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar är jag beredd tillstyrka, att för nästa budgetår ytterligare 15 000 kr. ställs till förfogande för ändamålet. Anslaget torde i enlighet härmed böra uppföras med (215 000 + 345 000) 560 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 560 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Lindahl

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter fråga om anslag till finansdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 9 s. 7) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Finansdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 6 700 000 kr., till Finansdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 950 000 kr., till Kommittéen m. m. ett reservationsanslag av 3 000 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 275 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Sjunde huvudtiteln

A. Finansdepartementet m. m.

A 1. **Finansdepartementet: Avlöningar.** Finansdepartementets organisation kan inte helt anpassas till den av statsrådet Hermansson tidigare i dag redovisade normalorganisationen för departementen. Detta sammanhänger främst med att finansdepartementet, förutom fackdepartementala uppgifter, även har en samordnande funktion inom budgetarbetet och det långsiktiga ekonomiska planeringsarbetet samt i fråga om kortsiktiga konjunkturbedömningar. Vidare har de uppgifter som nu handläggs inom departementets

rättsavdelning sådan omfattning och fasthet att de inte lämpligen kan ombesörjas med anlitande av ett rättssekretariat. I stället bör dessa uppgifter integreras med vissa ärenden avseende tillämpningen av författningar m. m. inom departementets verksamhetsområde. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för finansdepartementet.

Såsom cheftjänstemän i departementet bör i överensstämmelse med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expediteschef i Br 4 och en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef. Härutöver bör såsom cheftjänstemän finnas en budgetchef i Br 4 för de budgetsamordnande uppgifterna och som chef för en budgetavdelning samt en planeringschef i Br 4 för det ekonomiska planeringsarbetet. Dessa tjänster motsvaras i den nuvarande organisationen av befattningar som chef för budgetavdelningen resp. ekonomiska avdelningen.

Under uppbyggnadsarbetet med den långsiktiga planeringsverksamheten kommer planeringschefen att i huvudsak helt få ägna sig åt hithörande uppgifter. För arbetet med den kortsiktiga konjunkturbedömningen och nationalbudgetarbetet torde därför planeringschefens funktioner t. v. få dubbleras. Jag beräknar medel för ett förordnande att bestrida på planeringschef i Br 4 ankommande göromål.

Antalet erforderliga arbetsenheter inom budgetavdelningen har såsom f. n. beräknats till tre. För ledningen av dessa enheter bör finnas två departementsråd i Br 4 och ett kansliråd i Br 3.

För rättsärenden och övriga ärenden, vilka nu handläggs inom expeditionschefens avdelning, torde f. n. erfordras åtta arbetsenheter. För ledningen av dessa bör finnas fem departementsråd i Br 4 och tre kansliråd i Br 3.

Vidare bör finnas tre särskilda sekretariat, nämligen ett för internationella ärenden, ett för ekonomisk planering och ett för statistiska uppgifter. I det internationella sekretariatet bör ingå ett departementsråd i Br 4 och ett kansliråd i Br 3 med hänsyn till omfattningen av kvalificerade internationella ärenden inom departementets område. I sekretariatet för ekonomisk planering bör finnas två kansliråd i Br 3. Den ena av dessa tjänster avses dock inte skola uppehållas så länge den tidigare nämnda dubbleringen av tjänsten som planeringschef i Br 4 består. I det statistiska sekretariatet bör ingå ett kansliråd i Br 3. Denna tjänst motiveras främst av att i det löpande arbetet på skattelagstiftningens område erfordras tillgång till kvalificerad statistisk expertis.

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna och sekretariaten beräknar jag sammanlagt 16 tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 27 tjänster som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör två kanslirådstjänster i Bo 1 samt fyra tjänster som byrådirektör i Ao 27 och sju sådana tjänster i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan

tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

För regeringsrättsärenden bör liksom hittills finnas en kanslirådstjänst. Då tjänsten bör jämföras med kammarrättsrådstjänst bör densamma ändras från nuvarande Bo 1 till Bo 3. Till tjänstens innehavare bör utgå särskilt lönetillägg i likhet med vad som förutsätts i fråga om viss personal i B 3. Därjämte bör tre tjänster som extra regeringsrättssekreterare i Ag 27 göras extra ordinarie. Totalt bör finnas 16 regeringsrättssekreterare i Ae 27. Härutöver beräknar jag medel för tre regeringsrättssekreterartjänster i Ag 27. Vidare bör på personalförteckningen kvarstå en tjänst som förste kanslist i Ao 19, varjämte en tjänst som högst förste kanslisekreterare i Ae 23 bör utbytas mot en tjänst som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27.

Vidare beräknar jag medel för en assistenttjänst i Ae 19 och åtta kanslisttjänster i reglerad befordringsgång.

I fråga om biträdes- och expeditivsvaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Jag beräknar för nästa budgetår en utökning med två tjänster utöver nuvarande antal. Någon ändring av antalet ordinarie biträdestjänster bör inte göras. Dock bör två tjänster som kansliskrivare i Ao 11 ändras till kontorsskrivare i Ao 13, en tjänst som kontorist i Ao 9 ändras till kansliskrivare Ao 11 och en tjänst som kanslibitråde i Ao 7 ändras till kontorist i Ao 9. Vidare bör två expeditivsvaktstjänster i Ao 7 och två sådana tjänster i Ae 7 utbytas mot tjänster som förste expeditivsvakt i Ao 9.

Såsom statsrådet Hermansson tidigare anfört bör den för statsdepartementen gemensamma organisationsavdelningen t. v. liksom hittills vara underställd finansdepartementet. För avdelningen bör inrättas en tjänst som avdelningsdirektör i Be 1 och två byrådirektörstjänster, varav en i Ae 27 och en i Ae 25. Vidare bör en byrådirektörstjänst i Ao 25 ändras till sådan tjänst i Ao 27 och en tjänst som kamrerare i Ao 23 ändras till byrådirektörstjänst i Ao 25. Därjämte bör en tjänst som redaktör i Ae 24 höjas till Ae 25. I fråga om personalen i övrigt beräknar jag medel för fem assistenttjänster och tre biträdestjänster utöver nuvarande antal. I fråga om ordinarie tjänster torde inga andra ändringar böra göras än att en tjänst som expeditivsförman i Ao 10 ändras till Ao 11 och två tjänster som bilförare i Ao 8 ändras till Ao 9, varjämte en tjänst som kassör i Ao 15 bör föras på övergångsstat.

Anslaget torde böra uppföras med (6 155 000 + 2 205 000) 8 360 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för finansdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 925 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	900 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 815 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 666 000
	Summa kr. 8 360 000

c) till *Finansdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 360 000 kr.

A 2. *Finansdepartementet*: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (1 916 000 + 335 000) 2 251 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser inräknat 170 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. i samband med den utökade organisationen samt omdisponering av lokaler.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	9 000	+ 7 000
2. Reseersättningar	25 000	+ 10 000
3. Expenser		
Expenser för eget behov	420 000	— 170 000
Expenser för annat än eget behov		
a) Bränsle, lyse och vatten	200 000	+ 50 000
b) Kostnader för tjänstebilar	52 000	+ 18 000
c) Övriga expenser	1 110 000	+ 390 000
4. Publikationstryck	100 000	+ 30 000

I detta sammanhang vill jag även anmäla att en ny telefonväxel kan erfordras i samband med att ytterligare lokaler i kanslihusets närhet ställs till departementsorganisationens förfogande. Med hänsyn till leveranstiden för en sådan anläggning torde denna få beställas redan nu.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 251 000 kr.

A 3. *Kommittéer m. m.* Under anslaget *Kommittéer och utredningar* genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 3 milj. kr. Reservatio-

nen den 30 juni 1964 utgjorde 985 741 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 4 milj. kr.

För budgetåret 1965/66 torde kommittéverksamheten bli av ungefär samma omfattning som för innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och till förefintlig reservation samt med hänvisning till vad jag i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 3 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

A 4. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 175 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 8 731 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 180 000 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 275 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÅNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler här-
efter fråga om anslag till ecklesiastikdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 10 s. 13) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 3 967 000 kr., till Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 433 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 3 600 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 350 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

A. Ecklesiastikdepartementet m. m.

A 1. Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för ecklesiastikdepartementet.

Såsom chefstjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expeditionschef

i Br 4 samt en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef. För nästa budgetår bör beräknas medel för dubblering av expeditionsschefstjänsten.

Antalet erforderliga arbetsenheter i departementet har i nuvarande läge beräknats till fyra. För ledningen av dessa arbetsenheter bör finnas tre departementsråd i Br 4 och en departementssekreterare i Br 1. Den sistnämnda tjänsten avses för en arbetsenhet för vissa kyrkofrågor.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat. Dessutom bör finnas ett sekretariat för internationella ärenden. I planerings- och budgetsekretariatet bör med hänsyn till planeringens kvalificerade karaktär och till de särskilda krav som måste ställas på samordningen av planeringen på utbildningsväsendets område ingå ett departementsråd i Br 4. När det gäller de långsiktiga övervägandena bör planeringsfunktionen sammanhållas inom sekretariatet, som vidare med sekretariatsgöromål bör biträda det planeringsråd för utbildningsfrågor som finns inrättat fr. o. m. innevarande budgetår.

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna, planerings- och budgetsekretariatet samt det internationella sekretariatet beräknar jag sammanlagt 15 tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 30 tjänster som departementssekreterare eller kanslissekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör fyra kanslirådstjänster i Bo 1 samt sju tjänster som byrådirektör i Ao 27 och fem sådana tjänster i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

För regeringsrättsärenden bör liksom f. n. finnas en regeringsrättssekreterare i Ae 27.

Vidare beräknar jag medel för sex kanslisttjänster i reglerad befordringsgång.

I fråga om biträdes- och expeditionsvaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Jag beräknar för nästa budgetår medel för en utökning med fem tjänster utöver nuvarande antal. Någon ändring i antalet ordinarie biträdes- och expeditionsvaktstjänster bör inte göras.

Anslaget torde böra uppföras med (3 492 000 + 1 077 000) 4 569 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för ecklesiastikdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 098 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	640 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 370 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 407 000
	Summa kr. 4 569 000

c) till *Ecklesiastikdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 569 000 kr.

A 2. Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (373 000 + 302 000) 675 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	10 000	+ 10 000
2. Reseersättningar	50 000	+ 15 000
3. Expenser	213 000	+ 227 000
4. Publikationstryck	100 000	+ 50 000
		+ 302 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ecklesiastikdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kr.

A 3. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 3,6 milj. kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 320 223 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 3,9 milj. kr.

För budgetåret 1965/66 torde kommittéverksamheten bli av större omfattning än innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 5 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

A 4. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 325 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 19 444 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 344 000 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 390 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 390 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Monica Dillner

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler här- efter fråga om anslag till jordbruksdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 11 s. 9) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Jordbruksdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 183 000 kr., till Jordbruksdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 161 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 1 500 000 kr. och till Extra utgifter ett reservationsanslag av 350 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare denna dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Nionde huvudtiteln

A. Jordbruksdepartementet m. m.

A 1. Jordbruksdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för jordbruksdepartementet.

Såsom cheftjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expeditionschef i Br 4 samt en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef.

Antalet erforderliga arbetsenheter i departementet har i nuvarande läge beräknats till tre. Vid sidan härav bör under de närmaste åren finnas en särskild arbetsgrupp för den översyn av de jordbruks- och skogsbrukspolitiska riktlinjerna som aktualiseras bl. a. genom 1960 års jordbruksutrednings arbete. För ledningen av dessa enheter bör finnas ett departementsråd i Br 4 och tre kansliråd i Br 3.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat. Dessutom bör finnas ett sekretariat för internationella ärenden. Med hänsyn till de omfattande och särpräglade internationella ärenden, som ankommer på departementet, bör i sistnämnda sekretariat ingå ett kansliråd i Br 3.

För handläggande personal i övrigt inom de förut nämnda enheterna samt planerings- och budgetsekretariatet och det internationella sekretariatet beräknar jag sammanlagt sex tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 19 tjänster som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör fyra kanslirådstjänster i Bo 1 samt tre tjänster som byrådirektör i Ao 27 och tre sådana tjänster i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

Vidare beräknar jag medel för två kanslistjänster i reglerad befordringsgång.

I fråga om biträdes- och expeditivsvaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Någon ändring av antalet ordinarie biträdes- och expeditivsvaktstjänster bör inte göras. Dock bör en tjänst som förste expeditivsvakt i Ao 9 ändras till en materialförvaltartjänst i Ao 11 och en expeditivsvaktstjänst i Ao 7 till en tjänst som förste expeditivsvakt i Ao 9.

Anslaget torde böra uppföras med (1 921 000 + 679 000) 2 600 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för jordbruksdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	669 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	280 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	758 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	839 000
	Summa kr. 2 600 000

c) till *Jordbruksdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kr.

A 2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (140 000 + 31 000) 171 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till reseersättningar beräknat högst 10 000 kr. till kostnader för utländska tjänsteresor.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	4 000	+ 2 000
2. Reseersättningar	24 000	+ 1 000
3. Expenser	72 000	+ 28 000
4. Publikationstryck	40 000	—
		+31 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Jordbruksdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 171 000 kr.

A 5. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 1,3 milj. kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 68 882 kr. Sammanlagt disponeras alltså för innevarande budgetår 1 368 882 kr. För budgetåret 1965/66 torde kommittéverksamheten bli av minst samma omfattning som för innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 1 550 000 kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 550 000 kr.

A 6. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 275 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 96 887 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 365 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 365 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Claes Lundqvist

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler härefter fråga om anslag till handelsdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 12 s. 14) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Handelsdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 471 000 kr., till Handelsdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 163 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 700 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 275 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Tionde huvudtiteln

A. Handelsdepartementet

A 1. Handelsdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för handelsdepartementet.

Såsom cheftjänstemän i departementet bör finnas en statssekreterare i Br 5 och en expeditionschef/rättschef i Br 4.

Antalet erforderliga arbetsenheter i departementet har i nuvarande läge beräknats till tre. För ledningen av dessa arbetsenheter bör finnas två departementsråd i Br 4 och ett kansliråd i Br 3.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat.

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna samt planerings- och budgetsekretariatet beräknar jag sammanlagt tio tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 21 tjänster som departementssekreterare eller kanslissekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör en kanslirådstjänst i Bo 1 samt fem tjänster som byrådirektör i Ao 27 och två sådana tjänster i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

Vidare beräknar jag medel för en tjänst som assistent i Ae 21.

I fråga om biträdes- och expeditivaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte lagt fram förslag. Någon ändring av antalet ordinarie biträdes- och expeditivaktstjänster bör inte göras. Dock bör en tjänst som förste expeditivakt i Ao 9 ändras till materialförvaltare i Ao 11 och en tjänst som expeditivakt i Ao 7 ändras till förste expeditivakt i Ao 9.

Anslaget torde böra uppföras med (2 310 000 + 792 000) 3 102 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för handelsdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	715 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	445 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	930 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	958 000
	Summa kr. 3 102 000

c) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 102 000 kr.

A 2. Handelsdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen tar jag upp anslaget till (165 000 +

37 000) 202 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser räknat in 33 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. med hänsyn till den utökade organisationen.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	6 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	29 000	—
3. Expenser	70 000	+ 56 000
4. Publikationstryck	60 000	— 20 000
		<hr/>
		+ 37 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 202 000 kr.

A 4. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 300 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 477 866 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 778 000 kr.

Kommittéverksamheten under budgetåret 1965/66 torde bli av minst samma omfattning som under innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 850 000 kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kr.

A 5. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 275 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 111 038 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 386 000 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat 275 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Torsten Westlund

INRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

T. f. chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Palme, anmäler härefter fråga om anslag till inrikesdepartementet m. m. samt anför.

I statsverkspropositionen (bil. 13 s. 11) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna till Inrikesdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 485 000 kr., till Inrikesdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 280 000 kr., till Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar ett förslagsanslag av 48 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 2 500 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 220 000 kr.

De undersökningar av departementsutredningen som då pågick har nu avslutats och har tidigare i dag anmälts av statsrådet Hermansson.

DRIFTBUDGETEN

Elfte huvudtiteln

A. Inrikesdepartementet m. m.

A 1. Inrikesdepartementet: Avlöningar. Efter samråd med statsrådet Hermansson föreslår jag följande organisation för inrikesdepartementet.

Såsom chefstjänstemän i departementet bör i enlighet med den föreslagna normalorganisationen finnas en statssekreterare i Br 5, en expeditionschef i Br 4 samt en rättschef i Br 4, den sistnämnde i utbyte mot en rättsavdelningschef.

Antalet erforderliga arbetsenheter i departementet har i nuvarande läge beräknats till fyra. Härvid har beaktats riksdagens beslut i anledning av prop. 1964:185 (B:oU 48, rskr 408) om förstärkning av inrikesdepartementets organisation för handläggningen av ärenden rörande särskilda lokaliseringssåtgärder och för den planeringsverksamhet som blir erforderlig i lokaliseringssammanhang. För ledningen av nämnda arbetsenheter bör finnas två departementsråd i Br 4 och två kansliråd i Br 3.

Vidare räknar jag — i enlighet med den av statsrådet Hermansson förordade normalorganisationen — med ett planerings- och budgetsekretariat och ett rättssekretariat. Dessutom bör finnas ett sekretariat för internationella ärenden. Med hänsyn till arten och omfattningen av planeringsuppgifterna inom inrikesdepartementets verksamhetsområde och de samordningsfrågor som därigenom kommer att ligga på planerings- och budgetsekretariatet bör i detta ingå en tjänsteman som kansliråd i Br 3.

För handläggande personal i övrigt inom de nu nämnda arbetsenheterna samt planerings- och budgetsekretariatet och det internationella sekretariatet beräknar jag sammanlagt tolv tjänster som departementssekreterare i Br 1 och 14 tjänster som departementssekreterare eller kanslisekreterare i högst Ae 27. Dessutom bör tre kanslirådstjänster i Bo 1 samt fyra tjänster som byrådirektör i Ao 27 och en sådan tjänst i Ao 25 stå kvar på personalförteckningen men inte få återbesättas. I den mån sådan tjänst uppehålls bör motsvarande tjänst som departementssekreterare hållas vakant.

För regeringsrättsärenden bör liksom f. n. finnas två regeringsrättssekreterare i Ae 27 jämte medel för ett förordnande att bestrida på regeringsrättssekreterare ankommande göromål.

Vidare beräknar jag medel för fyra kanslisttjänster i reglerad befordringsgång.

I fråga om biträdes- och expeditivaktspersonalen har departementsutredningen ännu inte framlagt förslag. Jag beräknar för nästa budgetår medel för en utökning med sex tjänster utöver nuvarande antal. Någon ändring av antalet ordinarie biträdes- och expeditivaktstjänster bör inte göras. Dock bör en tjänst som kansliskrivare i Ao 11 ändras till kontorsskrivare i Ao 13 samt två tjänster som förste expeditivakt i Ao 9 resp. expeditivakt i Ao 7 ändras till materialförvaltare i Ao 11 resp. förste expeditivakt i Ao 9.

Den nuvarande personalgemenskapen mellan inrikesdepartementet och beredskapsnämnden för psykologiskt försvar bör kvarstå t. v. På departementets personalförteckning bör därför bibehållas tre för nämndens kansli avsedda tjänster som byråchef i Be 1, byrådirektör i Ae 25 och förste byråsekreterare i Ae 23. En av beredskapsnämnden gjord framställning om inrättande av en tjänst som forskningsassistent i Ae 19 eller Ae 21 hos nämnden anser jag mig inte böra biträda.

Anslaget torde böra uppföras med (2 313 000 + 1 037 000) 3 350 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för inrikesdepartementet i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	907 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	490 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	904 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	995 000

Summa kr. 3 350 000

c) till *Inrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 350 000 kr.

A 2. Inrikesdepartementet: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den följande sammanställningen upptar jag anslaget till (271 000 + 210 000) 481 000 kr. Jag har därvid under anslagsposten till expenser inräknat 150 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. i samband med den utökade organisationen samt den anpassning av departementets kontorsutrustning och möbelbestånd till gängse normer som tillämpas vid nyanskaffning för ämbetsverkens behov. Under anslagsposten till publikationstryck har jag bl. a. beräknat medel för en upplysningsskrift för utlänningar. Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar har hemställt att medelsanvisningen till krigsspel och kurser m. m. ökas med 30 000 kr. bl. a. för utvidgad utbildnings- och forskningsverksamhet. Detta yrkande anser jag mig endast delvis kunna biträda.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66
1. Sjukvård m. m.	3 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	63 000	+ 7 000
3. Expenser för eget behov	70 000	+ 160 000
4. Publikationstryck	55 000	+ 30 000
5. Vissa omkostnader för beredskapsnämnden för psykologiskt försvar: Krigsspel och kurser m. m.	65 000	+ 10 000
		+ 210 000

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Inrikesdepartementet: Omkostnader* för budget-
året 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 481 000 kr.

A 3. Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	47 000	28 651
1964/65	48 000	
1965/66 (förslag)	48 000	

Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar har hemställt att, om nämndens under p. A 1 redovisade förslag om inrättande av en tjänst som forskningsassistent inte bifalls, beloppet till ersättningar åt särskilt anlitade sakkunniga höjs med 10 000 kr. och att beloppet eljest minskas med 5 000 kr. Förslaget om personalförstärkning har jag i det föregående förklarat mig inte kunna tillstyrka. Ej heller är jag beredd att beräkna ökade medel för ersättningar åt sakkunniga. Anslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* för
budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 48 000 kr.

A 4. Kommittéer m. m. Under anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga har för innevarande budgetår anvisats 1,6 milj. kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde 543 000 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 2,1 milj. kr.

Anslaget för innevarande budgetår kan redan nu förutses bli otillräckligt. Jag kommer i annat sammanhang att underställa Kungl. Maj:t frågan om anvisande av medel på tilläggsstat för att täcka kommittékostnaderna under budgetåret 1964/65. Även för budgetåret 1965/66 torde kommittéverksamheten komma att få avsevärd omfattning. Med hänsyn härtill och med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang i dag anför rörande planeringsresurser för verk och myndigheter beräknar jag medelsbehovet till 2,9 milj. kr. Anslagsbeteckningen torde böra ändras till Kommittéer m. m.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa
ett reservationsanslag av 2 900 000 kr.

A 5. Extra utgifter. För budgetåret 1964/65 har under anslaget anvisats 200 000 kr. Reservationen den 30 juni 1964 utgjorde ca 40 000 kr. Sammanlagt disponeras alltså för detta budgetår i runt tal 240 000 kr. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 220 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett
reservationsanslag av 220 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av
statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans
Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Björn Weibo